

153.43
พ 179 น
ร. ๒

ประสบการณ์การเล่นหมากรุกและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟัน
ฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๕ 363๐64

๒๕๕๒ ส.ร. ๒๕๕๒

ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2552

พชรภรณ์ เชียงสิน. (2552). *ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.*

ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.จรัส อุ่นจิตติวัฒน์ ; อาจารย์ ดร.ยุพธนา ไชยจุกุล.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทความสัมพันธ์เปรียบเทียบ จุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะกับตัวแปรกลุ่มสถานการณณ์ เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคหรือไม่เพียงใด ในกลุ่มนักเรียนประเภทต่างๆ 2) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรกลุ่ม ลักษณะสถานการณณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณณ์ สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้มากเพียงใด ในนักเรียนประเภทต่างๆ

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตดอนเมือง รวมทั้งหมด 435 คน

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 6 ประการ ดังนี้

ประการแรก ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองแตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ โดยพบในกลุ่มนักเรียนชั้น ม. 2

ประการที่สอง ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองแตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ โดยพบในกลุ่มนักเรียนชาย

ประการที่สาม ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตนเองแตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนเองสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า นักเรียน

ที่ได้รับประโยชน์จากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสเน่ห์น้อย และมีความเชื่ออำนาจในตนเอง โดยพบใน
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนชั้น ม.3

ประการที่สี่ ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและมีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีแรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์สูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย โดยพบในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2

ประการที่ห้า ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะ
มุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองแตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมี
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า
นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ โดยพบใน
กลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนหญิงและกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

ประการสุดท้าย กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะ
ตามสถานการณ์ ร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ได้ร้อยละ 41.2 ใน
กลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุตร้อยละ 51.2 ในกลุ่มนักเรียนชาย

EXPERIENCE OF GO GAME AND PSYCHOLOGICAL FACTORS RELATED TO
ADVERSITY QUOTIENT OF SECONDARY STUDENTS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

October 2552

Pacharaporn Chiangsri. (2009). *Experience of Go Game and Psychological*

Characteristics Related to Adversity Quotient of Secondary Students. Master thesis. M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jaran Unthitawat, Dr. Yuthana Chaijukul.

The purpose of this study was two-fold. First, it aimed to investigate interaction between psychological characteristics and situational characteristics whether related to adversity quotient of students and, second to examine whether social situation characteristics, traditional psychological characteristics and situational psychological characteristics could predict adversity quotient of students. The subjects comprised 435 Mathayom Suksa I-III students at schools under Bangkok Metropolitan Administration and Office of the Basic Education Commission in Donmuang District. The instruments for collecting data were questionnaire concerning biosocial factors, adversity quotient, love oriented - rearing and reasoning oriented - rearing, achievement motivation, future oriented-self control, locus of control, and attitude toward adversity quotient. Then data were analyzed and presented by mean, standard deviation, standard and stepwise multiple regression analysis, Two Analysis of Variance.

The results revealed as follows:

1. The comparison of students with experience of Go Game and future oriented-self control, it was found that Mathayom Suksa II students with more experience of Go Game and high future oriented-self control gained more adversity quotient than those of students with less experience of Go Game and low future oriented-self control.

2. The comparison of students with love oriented - rearing and future oriented-self control, it was found that male students with more love oriented - rearing and high future oriented-self control gained more adversity quotient than those of students with less love oriented - rearing and low future oriented-self control.

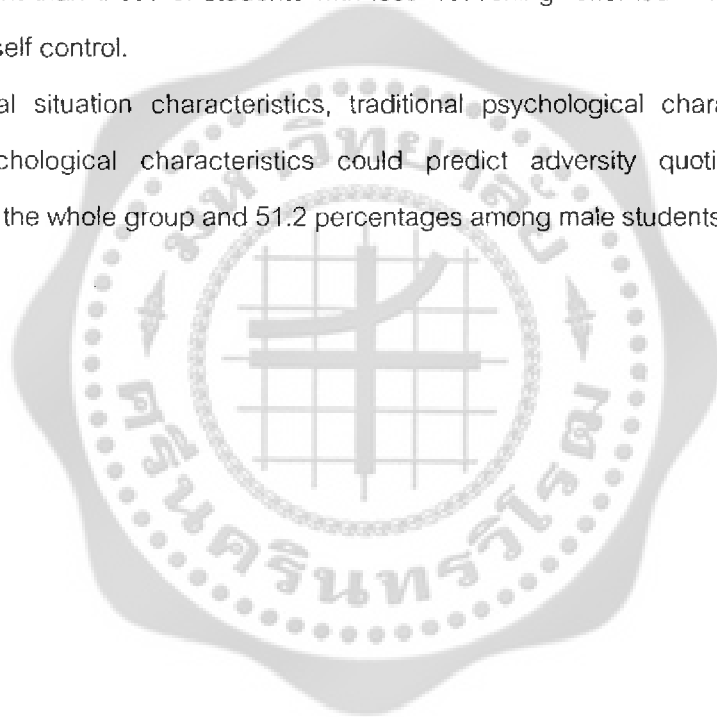
3. The comparison of students with love oriented - rearing and future oriented-self control, it was found that male and Mathayom Suksa III students with more love oriented -

rearing and high future oriented-self control gained more adversity quotient than those of students with less love oriented - rearing and low future oriented-self control.

4. The comparison of students with reasoning oriented - rearing and achievement motivation, it was found that Mathayom Suksa II students with more reasoning oriented - rearing and high achievement motivation gained more adversity quotient than those of students with less reasoning oriented - rearing and low achievement motivation.

5. The comparison of students with reasoning oriented - rearing and future oriented-self control, it was found that female students and parents-staying students with more reasoning oriented - rearing and high future oriented-self control gained more adversity quotient than those of students with less reasoning oriented - rearing and low future oriented-self control.

6. Social situation characteristics, traditional psychological characteristics and situational psychological characteristics could predict adversity quotient with 41.2 percentages as the whole group and 51.2 percentages among male students.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

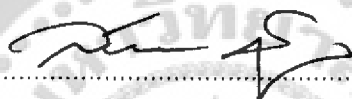
ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและ
ฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ของ

พชรภรณ์ เชียงสิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

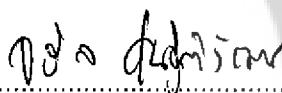
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

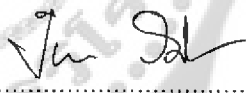
คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

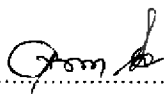
.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จรัล ชุ่มชูติวัฒนีย์)

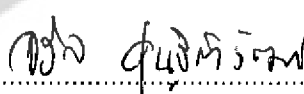
.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์)

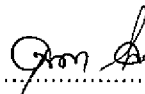
.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล)

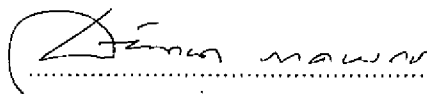
.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จรัล ชุ่มชูติวัฒนีย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี จากความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ ดร.จรัส ชุณหวิวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำตั้งแต่เริ่มพัฒนาโครงร่างการวิจัย และยังได้ทุ่มเทเวลาให้กับศิษย์อย่างไม่เหน็ดเหนื่อยจนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชิววลี อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ในโรงเรียนที่อนุเคราะห์ให้ทดลองใช้เครื่องมือ และดำเนินการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ปริญญาโทสาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ รุ่น 5 ภาคพิเศษ ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

สุดท้ายขอขอบพระคุณ บิดา มารดาผู้ให้กำลังใจระหว่างการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งได้ช่วยเหลือและให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

พชรภรณ์ เชียงดิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค	6
ลักษณะสถานการณ์ทางสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุ- อุปสรรค	14
ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุ อุปสรรค	14
การอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค	17
จิตลักษณะเดิมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค	20
แรงจูงใจไม่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค	21
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและ- ฟันผุอุปสรรค	23
ความเชื่ออำนาจภายในตนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุ- อุปสรรค	27
จิตลักษณะตามสถานการณ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุ- อุปสรรค	30
ทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาอย่างฉลาด	30
ลักษณะทางชีวสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา	33
นิยามปฏิบัติการ	35
กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
สมมติฐานการวิจัย	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การหาคุณภาพเครื่องมือ	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	49
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญ ปัญหาและฟันผุอุปสรรค ตามประสบการณ์การเล่นหมากล้อม และลักษณะมุ่ง อนาคต - ควบคุมตนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนน ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัว แปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว	50
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญ ปัญหาและฟันผุอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของ คะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับ ตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว	54
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญ ปัญหาและฟันผุอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนนความ ฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระ ที่ส่งผลเดี่ยว	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว.....	60
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว.....	63
ผลการทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค เมื่อใช้ตัวแปรในชุดลักษณะสถานการณ์ทางสังคม ตัวแปรจิตลักษณะเดิม และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย	67
5 การสรุปและอภิปรายผล	72
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน	72
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1	72
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2	73
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3	74
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4	75
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5	76
การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด	107
ประวัติย่อผู้วิจัย	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	42
2 ค่าสถิติข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกศึกษา	50
3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการ เผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามการเล่นกีฬาหมากล้อม และลักษณะ มุ่งอนาคต - ควบคุมตนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนน ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียนตามระดับตัวแปร อิสระที่ส่งผลเดี่ยว	52
4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการ เผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของ นักเรียนตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว	55
5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการ เผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของ คะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียนตามระดับ ตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว	58
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการ เผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่าเฉลี่ยของคะแนน ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปร อิสระที่ส่งผลเดี่ยว	62
7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการ เผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยและค่า เฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว	65

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
8 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรค ด้วยตัวทำนายชุดที่ 1: กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ชุดที่ 2: กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร และชุดที่ 3: กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัว แปร รวมเป็น 7 ตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม	71
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	108
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรค พิจารณาตามการเล่นหมากล้อมและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน.....	108
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรคพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน	109
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรคพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและความเชื่ออำนาจ ในตน	109
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรคพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	109
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรคพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน	110
15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรค ของนักเรียนที่มีการเล่นหมากล้อมและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2	110
16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผา อุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและลักษณะ มุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มนักเรียนชาย	111

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวม	111
18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มนักเรียนชาย	112
19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มพ่อแม่ผู้ด้วยกัน	112
20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในกลุ่มนักเรียนชาย	113
21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2	113
22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวม	114
23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มนักเรียนหญิง	114
24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มพ่อแม่ผู้ด้วยกัน	115
25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา	116

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์	8
2 ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์ 3 สาขาที่เป็นทฤษฎีพื้นฐานสำคัญของ ความ ฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	9
3 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม	13
4 กรอบแนวคิดในการวิจัยและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา	40

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปในทิศทางที่ต้องการ และการที่จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการวางพื้นฐานบุคลากรให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้มุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุข ตาม หมวด1 บททั่วไป มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” เพราะตระหนักว่าสติปัญญาเพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่เพียงพอที่จะสร้างให้ทรัพยากรบุคคลมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้

นอกจากนี้ ในปัจจุบันผู้คนเริ่มให้ความสนใจกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient) หรือ เอควิ ซึ่งเป็นรูปแบบปฏิกิริยาตอบสนองหรือพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ต่อปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิต เป็นกลไกของสมองอันเกิดจากใยประสาทต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นหรือฝึกฝนขึ้น ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคเป็นแนวคิดใหม่ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะสำคัญที่เพิ่มศักยภาพของบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ซึ่งบุคคลผู้ต่อสู้กับอุปสรรคได้ย่อมสามารถพิชิตกับปัญหาที่เกิดขึ้น บุคคลที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคจะสามารถมองวิกฤตให้เป็นโอกาส มีการรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมหรือจัดการกับ ปัญหา อุปสรรค ความล้มเหลว หรือสถานการณ์อันเลวร้ายได้ เชื่อในความสามารถของตน มีความอดทนที่จะต่อสู้กับปัญหา สามารถฟื้นคืนพลังได้อย่างรวดเร็วเมื่อตกอยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก มองว่าปัญหา อุปสรรค หรือความล้มเหลวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอกและจะคงอยู่ไม่นานไม่ส่งผลต่อด้านอื่นๆ ของชีวิต ทำให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพที่ดี มีความเครียดน้อยหรือพอดี ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีและมีชีวิตที่มีสุข ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคต่ำ จะมองว่าตนเองไม่สามารถควบคุมหรือจัดการกับสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นได้ จะยอมจำนน ไม่เชื่อว่าตนมีความสามารถ หลีกหนีปัญหาหรือต่อสู้ได้ไม่นานก็ท้อถอยล้มเลิกไป และมองว่าปัญหาคืออุปสรรคที่เกิดขึ้นไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของตนและ เชื่อว่าปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นจะคงอยู่นาน และมีผลกระทบชีวิตจึงทำให้ขาดพลังใจในการฟื้นคืนตัวสู้กับปัญหา การดำเนินตนเองรุนแรง ผลให้สุขภาพที่ไม่ดี มีความเครียดและความวิตกกังวลสูง สโตลซ์ (Stoltz) เชื่อว่า การฝึกฝนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่า

อุปสรรคนั้นเริ่มในวัยรุ่นอายุ 12 ปี และจะเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 16 ปี และยังไม่สิ้นสุดการพัฒนาจนกระทั่งอายุ 23 ปี อย่างไรก็ตามคนเราอายุเท่าใดก็ตามสามารถที่จะปรับปรุงและพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้ (Stoltz, 1977) โดยส่งเสริมให้มี CO₂ RE คือ สามารถในการควบคุมสถานการณ์ สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รับรู้ระดับของอุปสรรค และอดทนในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ความสามารถเหล่านี้ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ทางสังคม

การนี้ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสามารถปรับปรุงและพัฒนาได้ จึงควรที่จะศึกษาค้นคว้าว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยอาศัยแนวทางการพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สโตลท์ (Stoltz, 1997: 154) ซึ่งได้เสนอแนะแนวทางที่ เรียกว่า The LEAD Sequence ซึ่ง L หมายถึงการรับฟังการตอบสนองด้วยความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (Listen to your adversity response) เป็นการพูดหรือบอกให้ตนเองรู้ว่าขณะนี้ปัญหาหรืออุปสรรคใดเกิดขึ้นกับตนเอง และจะตอบสนองต่ออุปสรรคนั้นด้วยความเข้มขันระดับใดจึงจะแก้ไขได้ E หมายถึง การค้นหาว่าสิ่งใดคือต้นเหตุทั้งหลายของอุปสรรคที่เกิดขึ้น (Explore all origins and your ownership of the result) โดยระบุให้ชัดเจนว่าตนเองต้องทำอะไรที่เฉพาะเจาะจงลงไปเพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้น ตัดสินลงไปว่าสิ่งใดที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน และสิ่งที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบหรือการตัดสินใจของตน A หมายถึงการวิเคราะห์หลักฐานที่เด่นชัด (Analyze the evidence) ภาวะแวดล้อมมาสนับสนุนว่าสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมจริงๆ แล้วมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรจึงจะไม่ทำให้ปัญหาอยู่ในชีวิตนานเกินควร พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไขและศักยภาพของตนเอง และ D หมายถึงการเลือกวิธีการและลงมือดำเนินการ (Do something) เพื่อให้อุปสรรคอยู่กับเราให้นานน้อยที่สุด ด้วยการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม และวิธีที่สามารถควบคุมไม่ให้อุปสรรคเข้ามามีบทบาทต่อชีวิต

นอกจากการอบรมเลี้ยงดูแล้วประสบการณ์ในการส่งเสริมความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอาจเกิดจากการเล่นหมากล้อม เพราะเป็นประสบการณ์ในการเล่นเพื่อเรียนรู้การต่อสู้ อุปสรรค สามารถพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้ด้วยกีฬาที่มีคู่ต่อสู้ เพื่อใช้สติปัญญาในการเล่นโดยไม่ใช้ความโหดร้ายในการเอาชนะ แต่สอนให้ยอมรับกฎกติกาของกีฬาเหล่านั้น (วิทยา นาควัชระ, 2537: 108) กีฬาหมากล้อมจัดเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีคู่ต่อสู้ มีกฎกติกาในการเล่น ต้องใช้สติปัญญาในการเล่นโดยไม่ใช้ความโหดร้ายในการชนะคู่ต่อสู้ ไม่ฉกฉวยโอกาส หาช่องทางเอาชนะ เช่น จากการที่ฝ่ายใดวางหมากที่สามารถจับกินฝ่ายตรงข้ามในตาเล่นครั้งต่อไปได้ ผู้เล่นฝ่ายนั้น ต้องกล่าวคำว่า "อะตาริ (Atari)" ซึ่งคล้ายกับเต็อนฝ่ายตรงข้ามว่า "ในตาต่อไป ฉันสามารถจับหมากคุณกินได้นะ" การกล่าว "อะตาริ" นี้ ไม่เชิงบังคับเป็นกฎว่าต้องกล่าว แต่เป็นการแสดงมารยาทของนักเล่นหมากล้อมโดยการตักเตือน พยายามเอาชนะคู่ต่อสู้โดยไม่ฉวยโอกาสจากความ

เปลวเรือของฝ่ายตรงข้าม อีกทั้งกติกาการเล่นหมากล้อมที่ผลัดกันวางหมากตาละ 1 เม็ด เมื่อวางแล้ว จะไม่สามารถเคลื่อนไปจุดอื่นได้เป็นอันขาด ทำให้เกิดเหตุการณ์พลิกแพลงได้หลากหลาย จึงฝึกให้มีการวางแผนตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมิใช่อารมณ์ การวางยุทธวิธีที่ดีมิใช่โชคช่วยหรือความบังเอิญ มีการจัดลำดับความสำคัญของสถานการณ์ก่อนหลังกรณีที่ทั้งสองฝ่ายมีฝีมือทัดเทียมกัน คนแพ้คือคนทำผิดมากกว่าเพราะฉะนั้นการแพ้จะเตือนสติให้สำรวจตนเองว่าได้ทำผิดพลาดอะไรบ้าง จุดบกพร่องอยู่ที่ไหนเป็นบทเรียนในการเล่นครั้งต่อไป การเล่นหมากล้อมแต่ละเกมนั้นต้องฝึกใช้ความอดทน เพราะต้องใช้เวลาในการเล่น ในการคิดก่อนที่จะวางหมากแต่ละตัว ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและการอบรมเลี้ยงดู และจิตลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคเยาวชนของชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนใน เขต ดอนเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมกับตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หรือไม่เพียงใด ในกลุ่มนักเรียนประเภทต่างๆ
2. เพื่อศึกษาว่าตัวแปรกลุ่ม จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ได้มากน้อยเพียงใด ในนักเรียนประเภทต่างๆ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบถึงปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
2. สำหรับผู้ปกครอง ครู และผู้สนใจ เป็นแนวทางในการส่งเสริมความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
3. เป็นองค์ความรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อไปเกี่ยวกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นแนวทางในการประมวลเอกสารและกำหนดตัวแปรเชิงเหตุที่สามารถอธิบายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม กล่าวถึงสาเหตุสำคัญในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 4 กลุ่มสาเหตุ ได้แก่ 1) สาเหตุทางสถานการณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล เช่น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านงานอาชีพ การสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงาน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล 2) สาเหตุทางจิตลักษณะเดิม เป็นสาเหตุทางจิตใจภายในตัวบุคคลที่ติดตัวมาแต่ดั้งเดิม และมีการพัฒนาสั่งสมมาตั้งแต่วัยเด็ก เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ ไม่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โดยง่าย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต - ความคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน การมองโลกในแง่ดี ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์กับจิตลักษณะเดิม หรือปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical interaction) ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงานกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคล ที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันกับจิตลักษณะเดิมของบุคคล โดยจิตลักษณะตามสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญอยู่ เช่น ความเครียด เป็นต้น (ดูเดือน พันธุมนาวัน. 2547 ; อ้างอิงจาก Magnusson & Endler.1977 ; Tett & Burnett. 2003)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในเขตดอนเมืองปีการศึกษา 2551 จำนวน 435 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตดอนเมืองซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมหมากล้อมในโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 โรงเรียน
2. สุ่มชั้นเรียนด้วยวิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 ชั้นภูมิ คือ ม.1 ม.2 และม.3
3. สุ่มห้องเรียนแต่ละระดับชั้นเรียนของแต่ละชั้นเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณทางสังคม ได้แก่

- ประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อม
- การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
- การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

1.2 กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ได้แก่

- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
- ความเชื่ออำนาจในตน

1.3 กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่

- ทักษะติดต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

2. ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หมากล้อม หมายถึง กีฬาหมากกระดานที่มีเส้นตารางแต่ละด้านเท่ากัน ตั้งแต่ขนาด 9×9 , 13×13 และขนาด 19×19 มีเม็ดหมากในการเล่น 2 สี คือ สีดำกับสีขาว โดนมักติดกาการเล่นว่าต้องล้อมพื้นที่ให้ได้มากที่สุดจึงจะชนะ และจะวางเม็ดหมากบนจุดตัดของเส้นเท่านั้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational - Comparative Research) ผู้วิจัยได้ประมวลเอกสารออกเป็น 5 หัวข้อ คือ 1) ความหมายของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 2) สถานการณ์ทางสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 3) ปัจจัยทางจิตลักษณะเดิมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 4) จิตตามสถานการณ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และ 5) ลักษณะทางชีวสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค(Adversity Quotient)

ความหมายของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient) หรือ AQ นั้น สตอลทซ์ เป็นผู้ให้ความหมายของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์-ยากหรือความลำบาก โดยผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูง จะมีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ แม้จะพ่ายแพ้หรือล้มเหลวไปก็สามารถลุกขึ้นสู้ใหม่ได้ ส่วนผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคต่ำ เวลาที่ต้องเผชิญกับความผิดหวังหรือความทุกข์ยากก็จะยอมแพ้หรือพ่ายแพ้ (Stoltz, 1997)

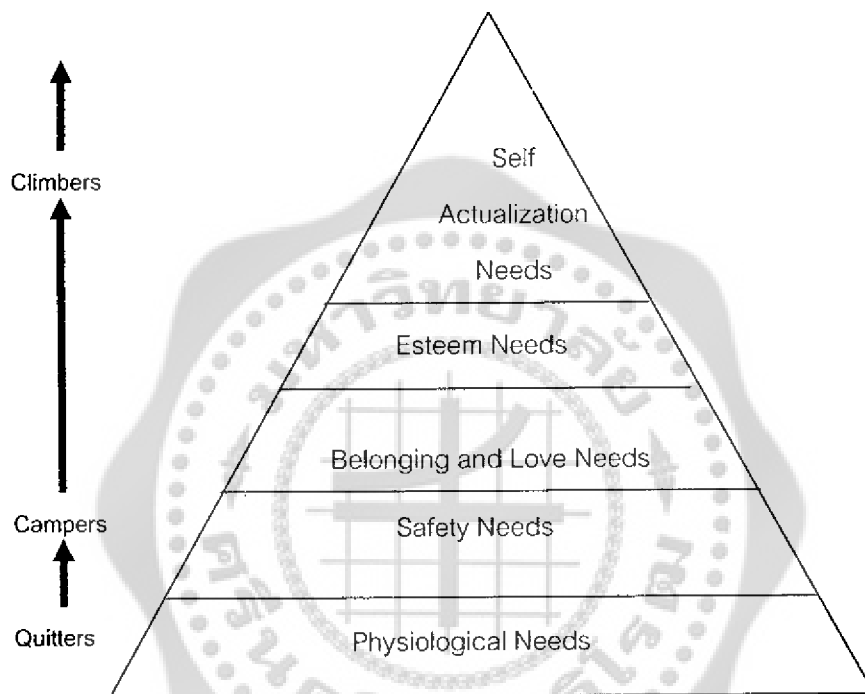
ความหมายของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้ คันทันนีย์ จัตรคุปต์ (2544: 103) ให้ความหมายของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคว่า คือรูปแบบปฏิกิริยาตอบสนองหรือพฤติกรรมของคนๆ นั้นต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นหรือรูปแบบพฤติกรรมการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคในชีวิต วิทยา นาควัชระ (2544: 91) ได้กล่าวถึงความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคไว้ว่า เป็นความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคของบุคคลที่มีความอดทน เมื่อมีอุปสรรคและสามารถฝ่าฟันอุปสรรคได้อย่างคนที่มีความกล้าใจและมีความหวังอยู่เสมอ และมัทธรา ธรรมบุศย์ (2544: 17) ได้สรุปความหมายของ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามแนวของ สตอลทซ์ ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคได้

สรุปได้ว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีพฤติกรรมตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับอุปสรรค ความทุกข์ยากหรือความลำบากที่เกิดขึ้น และสามารถฝ่าฟันอุปสรรคไปได้

การแบ่งกลุ่มของบุคคลตามลักษณะต่างๆกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

รูปแบบของบุคคลที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ได้แบ่งลักษณะบุคคลโดยใช้การเปรียบเทียบกับผู้ที่กำลังขึ้นเขา ซึ่งภูเขาสูงเป็นตัวแทนของเป้าหมายหรือความสำเร็จที่บุคคลตั้งไว้ สามารถแบ่งกลุ่มคนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ถอนตัวหรือผู้ยอมแพ้ (The Quitter) เป็นพวกที่ยอมแพ้ง่ายๆ คนพวกนี้คือพวกไม่สู้ พวกเขาละทิ้งการปีนขึ้นไปสูง ปฏิเสธโอกาสที่ภูเขาขยับยื่นให้ ไม่รับฟังคำแนะนำหรือคำเตือนของผู้อื่น ในชีวิตจริงพวกนี้จะไม่กระตือรือร้น ไม่ชวนขวาย ชอบชีวิตที่เรียบง่าย สบายๆ มักบ่นถึงความยากลำบากไม่ค่อยสร้างมนุษยสัมพันธ์ มักขาดเพื่อน หนังก่าย เวลาเมื่ออุปสรรคจะยอมแพ้ง่ายมากเพราะใจไม่สู้ 2) กลุ่มผู้พักแรมหรือผู้รักสบายกลางทาง (The Camper) เป็นพวกที่เริ่มปีนเขาได้นิดหน่อยก็เริ่มท้อ พวกนี้ม่แรงบันดาลใจอยู่บ้าง แต่ไม่นานก็หมดไป เวลาจะทำอะไรก็ลังเล โลเล มีเงื่อนไขข้อจำกัดมาก พวกนี้เมื่อเดินทางไปได้ครึ่งทางหรือเจออุปสรรคก็หยุดกลางทาง ใช้ชีวิตที่เหลื่ออย่างสงบนิ่ง อาจเป็นคนที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีตแต่เมื่อเผชิญกับการท้าทายใหม่กลับขาดความกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรค ซึ่งคนกลุ่มนี้มีจำนวนมาก 3) กลุ่มนักปีนเขาหรือผู้ชอบท้าทาย (Climber) เป็นพวกที่มีความมุ่งมั่น ขยันขันแข็ง กระตือรือร้นมีความพยายามที่จะก้าวไปข้างหน้าเรื่อยๆ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายก็ตาม เปรียบเสมือนคนปีนเขาที่ยิ่งสูง ยิ่งมีความเสี่ยง ยิ่งลำบาก ก็ยิ่งตื่นเต้น ท้าทายความสามารถ พวกนี้จะมีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีแรงบันดาลใจสูง เวลาพบอุปสรรคมีความกล้าในการเผชิญและไม่ยอมแพ้ ชีวิตจึงมีผลงานมาก ประสบความสำเร็จสูง เป้าหมายสูงสุดของชีวิตมักอยากช่วยเหลือสังคม จากการแบ่งเป็น 3 กลุ่มนี้ สามารถนำไปเปรียบเทียบกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่เชื่อว่า มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อแสวงหาสิ่งที่สามารถบำบัดความต้องการของตนเองได้ ความต้องการจึงเป็นป่อเกิดแรงจูงใจเพื่อการแสวงหาสิ่งบำบัดมาระดับความต้องการโดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ประการและมนุษย์จะตอบสนองความต้องการอย่างมีลำดับขั้น ความสำคัญของการต้องการและความพึงพอใจในแต่ละเวลา ได้แก่ 1) ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) อันได้แก่ปัจจัยสี่ คือ อากาศ อาหารและน้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ 2) ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Safety Needs) เช่น ปราศจากการประสพอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การเจ็บป่วย การถูกข่มขู่จากบุคคลอื่น และการถูกโจรกรรมทรัพย์สิน 3) ความต้องการทางสังคม (Belonging and Love Needs) ได้แก่ ความต้องการ

การยอมรับการเข้าเป็นสมาชิก การให้ความรัก การให้อภัย และความเป็นมิตร 4) ความต้องการการยอมรับนับถือและเห็นว่าตนเองมีคุณค่าต่อสังคม (Esteem Needs) ประการแรก ความต้องการการยกย่องนับถือ และประการที่สอง ความต้องการที่เกี่ยวกับการมีชื่อเสียง และ5) ความต้องการความสำเร็จ (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะให้บุคคลอื่นยอมรับนับถือตนเองรวมกับความต้องการและความสำเร็จของตนเอง เรียกว่า *ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs)*

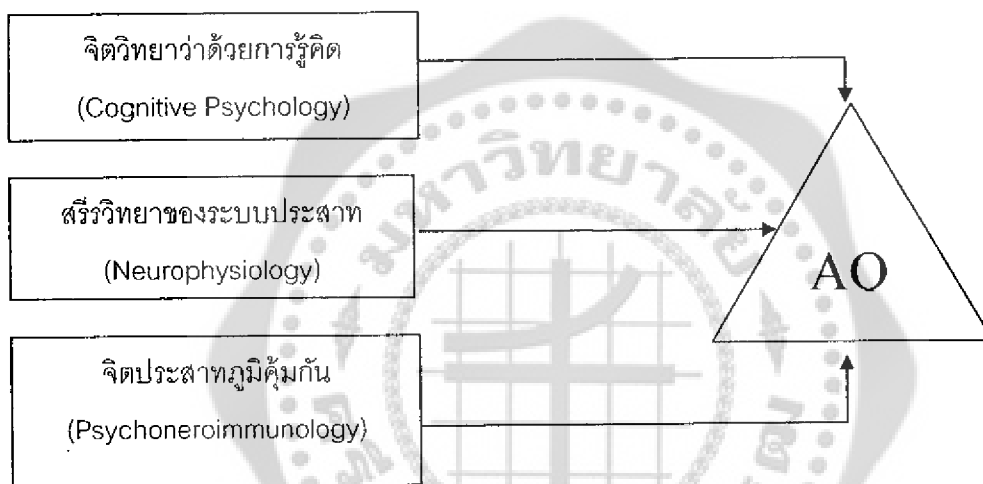

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ที่มา: Paul, G. Stoltz, (1997: 17). *Adversity Quotient : Turning Obstacles into Opportunities*.
New York : John Wiley & Son Inc.

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคนั้นมีพื้นฐาน มาจากวิทยาศาสตร์ 3 สาขา (Stoltz. 1997: 83 - 84) ได้แก่ 1) จิตวิทยาว่าด้วยการรู้คิด (Cognitive Psychology) นักวิชาการพบว่าคนจำนวนมากเข้าใจว่าอุปสรรค ความคับข้องใจเกิดขึ้นจากภายในจิตใจของตนเอง ทำให้เกิดความคิดท้อแท้ สิ้นหวังและไม่รู้จะจัดการกับปัญหาอย่างไรดี นานเข้าคนกลุ่มนี้จะทุกข์ทรมาน รู้สึกล้มเหลว ตรงกันข้ามบางคนคิดว่าความคับข้องใจเป็นสิ่งชั่วคราว เป็นสิ่งที่

ต้องเผชิญเพื่อที่จะเติบโตต่อไป คนกลุ่มนี้ยังคงมีความหวังมีกำลังใจที่จะฟันฝ่าอุปสรรค2) สรีรวิทยาของระบบประสาท (Neurophysiology) นักวิชาการมีความเห็นว่าสมองของคนเรานั้นประกอบไปด้วยโครงสร้างที่สมบูรณ์สามารถสร้างความเคยชินขึ้นได้หากเปลี่ยนจิตได้สำนึกใหม่ สร้างทัศนคติทางบวกก็สามารถสร้างความเคยชินใหม่และพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้ 3) จิตประสาทภูมิคุ้มกัน (Psychoneuroimmunology) นักวิชาการพบว่า ความสามารถในการขจัดอุปสรรคและความยากลำบากของมนุษย์นั้นเกี่ยวข้องกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองโดยตรง ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจและการควบคุมตนเองจะส่งผลต่อภูมิคุ้มกันด้านทานโรคร่างกาย ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์ 3 สาขาที่เป็นทฤษฎีพื้นฐานสำคัญของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ)

การพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สตอลทซ์ (Stoltz, 1997: 154) ได้เสนอแนะแนวทางที่ เรียกว่า The LEAD Sequence ซึ่ง L หมายถึงการรับฟังการตอบสนองด้วยความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (Listen to your adversity response) เป็นการพูดหรือบอกให้ตนเองรู้ว่าขณะนี้ปัญหาหรืออุปสรรคใดเกิดขึ้นกับตนเอง และตอบสนองต่ออุปสรรคนั้นด้วยความเข้มขันระดับใดจึงจะแก้ไขได้ E หมายถึง การค้นหาว่าสิ่งใดคือต้นเหตุทั้งหลายของอุปสรรคที่เกิดขึ้น (Explore all origins and your ownership of the result) เป็นการค้นหาว่าสิ่งใดคือต้นเหตุของอุปสรรคที่เกิดขึ้น ระบุให้ชัดเจนว่าตนเองต้องทำสิ่งใดที่เฉพาะเจาะจงลงไป เพื่อให้สถานการณ์

ดีขึ้น ตัดสินลงไปว่าสิ่งใดที่อยู่ในความรับผิดชอบของเรา และสิ่งที่ยอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบหรือ การตัดสินใจของเรา A หมายถึงการวิเคราะห์หลักฐานที่เด่นชัด (Analyze the evidence) เป็นการ วิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนโดยการค้นหาหลักฐานหรือภาวะแวดล้อมมาสนับสนุนว่าสิ่งที่ยู นอกเหนือการควบคุมจริงๆ แล้วมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรจึงจะไม่ทำให้ปัญหาอยู่ในชีวิตนานเกินควร พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการแก้ไขและศักยภาพของตนเอง และ D หมายถึงการเลือก วิธีการและลงมือดำเนินการ (Do something) เป็นการเลือกวิธีการและลงมือดำเนินการเพื่อให้ อุปสรรคอยู่กับเราให้นานน้อยที่สุด ด้วยการหาข้อมูลที่เป็นเพิ่มเติม การควบคุมไม่ให้อุปสรรคต่างๆ เข้ามามีบทบาทต่อชีวิต สามารถวัดได้ด้วยหลักการวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่า อุปสรรค 4 ประการเรียกว่า CO₂ RE ได้แก่ 1) การควบคุมสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น (Control - C) เป็นความสามารถในการควบคุมอุปสรรคหรือปัญหา ผู้ที่มีคะแนน C สูง คือ บุคคลที่สามารถเข้าใจ ปัญหา และวิธีแก้ปัญหาย่างกระตือรือร้นและรู้จักพลิกแพลง สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งมีการควบคุมอยู่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 เป็นการควบคุมสถานการณ์ที่สามารถพบกันได้บ่อย มาก คือ การควบคุมสถานการณ์หลังจากที่ได้ตั้งสติแล้ว เช่น การเกิดปัญหาจากการได้ตอบ อาจเป็น การพูดจาที่ทำให้เสียใจภายหลัง หรือการกระทำที่ทำให้เสียใจภายหลัง เช่น การโต้แย้ง ถกเถียง การใช้ อารมณ์ แต่หลังจากที่คิดได้แล้ว ตั้งสติได้แล้วนั้นก็อาจจะกลับไปโต้ตอบอีกต่อสถานการณ์นั้น เช่น การ ขอโทษ และรูปแบบที่ 2 เป็นการควบคุมสถานการณ์ทันที โดยเมื่อมีเหตุการณ์ สถานการณ์หรือปัญหา เกิดขึ้น บางครั้งความรู้สึกภายในอาจจะโกรธ ผิดหวัง หมดหวัง แต่ความรู้สึกเหล่านั้นจะถูกปลดโดย ความรู้สึกในทางบวกและแสดงปฏิกิริยาทางบวกในทันที เช่น ขอบคุณที่วิเคราะห์ วิจัยงาน และจะ นำไปปรับปรุงเพื่อทำให้ดีขึ้น มีความคิดในทางบวกว่าเป็นความหวังดี 2) ด้านสาเหตุและความ รับผิดชอบ ได้แก่ 2.1) สาเหตุ (Or หรือ Origin) ผู้ที่มีคะแนน Or สูง คือ บุคคลที่สามารถวิเคราะห์ สาเหตุและปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปัญหาว่าเกิดจากอะไร ใครควรรับผิดชอบ รู้ถึงหน้าที่ บทบาทและตำแหน่งของตนเองอย่างชัดเจน เมื่อประสบกับปัญหาแบบเดิมอีกก็สามารถแก้ไขได้ รวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น 2.2) ความรับผิดชอบ (Ow หรือ Ownership) ผู้ที่มี คะแนน Ow สูง คือ บุคคลที่ยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง ไม่ผลักความรับผิดชอบให้ ผู้อื่น บุคคลที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่เป็นผู้ที่กล้ารับผิดชอบ 3) ด้านการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค (R หรือ Reach) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค คิดว่าปัญหานั้นมีจุดจบและต้องมี ที่สิ้นสุด อย่าคิดปัญหาเล็กให้เป็นปัญหาใหญ่ อย่าคิดว่าปัญหานั้นคือจุดจบของชีวิตที่ไม่มีทางออก แล้ว เป็นตัววัดผลกระทบของปัญหาและความยุ่งยากที่มีต่อการดำเนินชีวิตว่ามีมากน้อยเพียงไร เช่น การที่นักเรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ในคณะที่ต้องการ อย่าคิดว่าตรงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำ อะไรได้อีกแล้วในชีวิตนี้ แต่ต้องถือว่าตรงนั้นคือจุดๆ หนึ่งในชีวิต เรียนคณะอื่นก็อาจจะดีกว่า มี

ทางเลือกอื่นที่ดีกว่า บุคคลที่มีคะแนน R สูง คือ บุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ด้านลบและควบคุมผลกระทบและความเสียหายต่อการดำเนินชีวิตเมื่อมีปัญหาอุปสรรคหรือความยุ่งยากเกิดขึ้น และไม่ยอมให้ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเข้ามารุกรานในชีวิตได้อย่างง่ายดาย 4) ความอดทน (Endurance) เป็นความสามารถในการอดทน ทนทานต่อปัญหาหรืออุปสรรค สามารถรับมือกับความยืดเยื้อของปัญหาหรืออุปสรรค พยายามมองปัญหาใหญ่ให้เป็นปัญหาที่เล็กซึ่งจะทำให้ฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ในที่สุด ผู้ที่มีคะแนนความอดทนสูง คือ บุคคลที่มองเห็นปัญหาหรืออุปสรรคเป็นสิ่งชั่วคราว แก้ไขได้ อดทนและทนทานต่อปัญหาต่างๆ มีกำลังใจเข้มแข็งในการแก้ปัญหา และเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี มองโลกทางบวก

การวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

การวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคนั้น สตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ได้สร้างแบบทดสอบความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ที่ทำการทดสอบกับบุคคลที่เป็นตัวแทนของอาชีพหลากหลายอาชีพจากทั่วโลก ซึ่งมีอายุ เชื้อชาติและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยได้วิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงในการวัดวิธีการตอบสนองต่อสภาวะความทุกข์ยากและสามารถเป็นตัวทำนายความสำเร็จได้ ดังนั้นจึงสามารถนำไปปรับใช้ได้กับหลายสาขาอาชีพ ส่วนในประเทศไทย เกษร ภูมิดี (2546) ได้แปลและปรับปรุงแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามแนวคิดของ สตอลทซ์ (Stoltz, 1997: 89 - 100) เพื่อให้มีความเหมาะสม การวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ "มากที่สุด" ถึง "น้อยที่สุด" มีข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 40 - 200 คะแนน ข้อคำถามครอบคลุมความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านการพยายามแก้ปัญหา ด้านการมองโลกในแง่ดี และด้านการอดทน ซึ่งต่อมา พูลสุข บุญก่อเกื้อ (2548) ได้นำแบบวัดฉบับเดียวกันนี้ ไปวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี ที่รับการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .91 นอกจากนี้ เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ปรับปรุงแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจากแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของ สตอลทซ์ (Stoltz, 2000) จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ "มากที่สุด" ถึง "น้อยที่สุด" ปัจจุบัน วีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ณ์และทิพย์สุดา เมธีพลกุล (2551) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวัน จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ในงานวิจัยเรื่อง เชาวณีในการแก้ปัญหา (AQ) เชาวน์อารมณ์ (EQ)

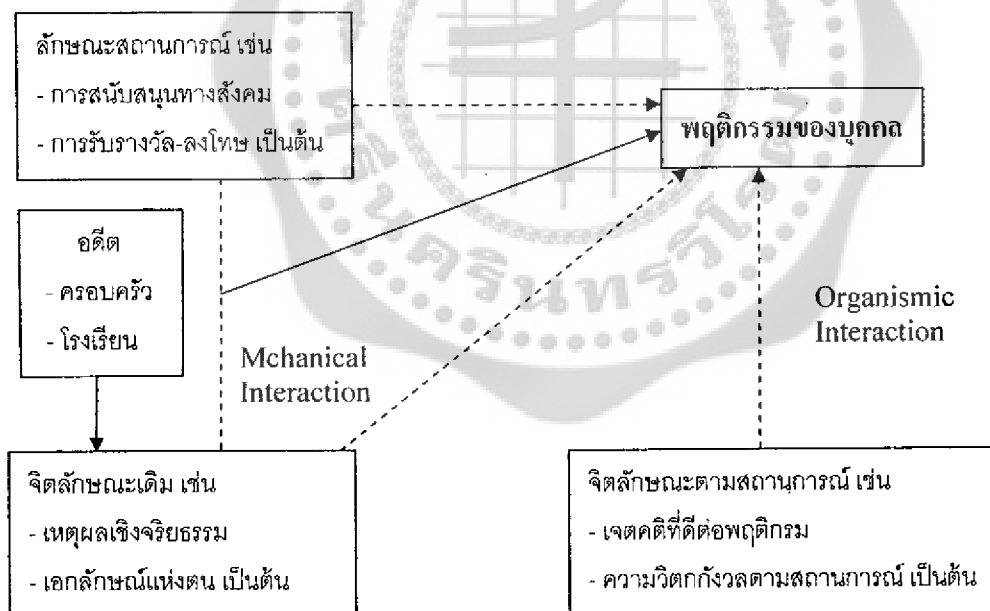
และบุคลิกภาพของนักธุรกิจเชื้อสายจีนในประเทศไทยกับนักธุรกิจเชื้อสายจีนในประเทศจีน โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .916

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจากธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ณ์ (2551) มาปรับปรุงในงานวิจัย เพื่อให้แบบสอบถามมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบรายงานด้วยตนเอง เป็นแบบมาตราวัดส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ 1 2 3 4 5 6 จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามตามความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมสถานการณ์ 5 ข้อ ด้านสาเหตุและการรับผิดชอบ 5 ข้อ ด้านผลกระทบ 5 ข้อ และด้านการอดทน 5 ข้อ

แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นกรอบแนวคิดที่กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ หลายสาเหตุ ซึ่งรูปแบบนี้ระบุถึงสาเหตุในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 4 สาเหตุ ได้แก่ 1) สาเหตุทางสถานการณ์ (Situational factors) ซึ่งเป็นสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลหรือการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งรอบตัวของเขา เช่น การอบรมเลี้ยงดู สถานการณ์ยั่วเย้า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านงานอาชีพ การสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงาน เป็นต้น ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล สถานการณ์เหล่านี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นลักษณะสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยในการเกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ลักษณะที่สองคือ สถานการณ์ขัดขวางมิให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา 2) สาเหตุทางจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) เป็นสาเหตุทางจิตใจภายในตัวบุคคลที่ติดตัวมาแต่ดั้งเดิม มีการพัฒนาสั่งสมมาตั้งแต่วัยเด็ก เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ ไม่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โดยง่าย เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน การมองโลกในแง่ดี 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์กับจิตลักษณะเดิมหรือปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical interaction) ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมในหน่วยงานกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือปฏิสัมพันธ์ภายในตน (Organismic interaction) เป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น ทศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเครียดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ (ดูเดือน พันธุมนาวิณ. 2549; อ้างอิงจาก Magnusson & Endler. 1977 ; Tett & Burnett. 2003)

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม(Interactionism Model) เป็นแนวทางในการประมวลเอกสารและกำหนดตัวแปรเชิงเหตุที่สามารถอธิบายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ 1) กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลประสบอยู่จากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งอาจบีบบังคับ ยับยั้ง หรือเอื้ออำนวยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการเล่นหมากล้อม และการอบรมเลี้ยงดู 2) จิตลักษณะเดิม หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ติดตัวบุคคลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัว สถานศึกษา มีลักษณะคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ประกอบไปด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะการมุ่งอนาคต- ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์กับจิตลักษณะเดิมที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์นั้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ โดยจิตลักษณะเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ คือ ทักษะคิดต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 5) ลักษณะทางชีวสังคม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานภาพทางครอบครัว

ภาพประกอบ 3 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม(Interactionis Model)

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(อ้างอิงจาก Magnusson; & Ender.1997)วารสารทันตภิบาล. ปี10 ฉบับที่ 2 หน้า 105-108)

ลักษณะสถานการณ์ทางสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลประสบอยู่จากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งอาจบีบบังคับ ยับยั้ง หรือเชื้ออำนวยการให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสถานการณ์ทางสังคมที่นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ความการเล่นหมากล้อม และการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

หมากล้อม เป็นชื่อที่แปลมาจากภาษาจีนว่า " เหวยจี " เหวย แปลว่า ล้อม หรือปิดกั้น ส่วนจี มาจาก เชียงจี แปลว่าหมากกระดาน ในภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า "โกะ" ส่วนใหญ่นิยมเรียกตามภาษาญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศที่หมากล้อมรุ่งเรืองที่สุด หมากล้อม หรือโกะ เป็นกีฬาที่มีกฎกติกาเพียงเล็กน้อย กติกาหลักสำคัญที่สุดคือ "วางหมากให้ล้อมพื้นที่ว่างให้ได้มากกว่าคู่ต่อสู้" กติกาหลักอื่นๆ คือ 1) ฝ่ายดำจะได้เป็นฝ่ายวางหมากก่อน วางที่จุดตัดใดก็ได้บนกระดาน เมื่อฝ่ายดำวางแล้ว จะเป็นตาเดินของฝ่ายขาว ผลัดกันไปอย่างนี้ ทุกตา ตาละ 1 เม็ด 2) ทั้ง 2 ฝ่ายจะวางหมากที่จุดตัดใดก็ได้บนกระดาน แต่ต้องไม่ทับจุดที่มีหมากของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งวางอยู่ก่อนแล้ว เมื่อวางหมากแล้ว หมากจะไม่มีการเล่นเหมือนหมากรุก เมื่อวางหมากจุดใดแล้ว จะไม่สามารถเคลื่อนไปจุดอื่นได้เป็นอันขาด ยกเว้นหมากถูกจับกินจะต้องเป็นเชลยของฝ่ายตรงข้ามทันที 3) เมื่อหมากหรือกลุ่มหมากของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ถูกล้อมโดยหมากของฝ่ายตรงข้าม อย่างประชิดตัวทุกด้าน และไม่มีช่องว่างภายในเหลือไม่ว่าจะที่กลางกระดาน ขอบข้างกระดาน หรือมุมกระดาน หมากหรือกลุ่มหมากนั้นก็ถือว่าถูกจับกิน ต้องเก็บออกจากกระดาน แล้วนำไปเป็นหมากเชลยของฝ่ายที่จับกินได้ และเมื่อฝ่ายใดวางหมากที่สามารถจับกินฝ่ายตรงข้ามในตาเดินครั้งต่อไปได้ ผู้เล่นฝ่ายนั้น ต้องกล่าวคำว่า "อะตารี (Atari)" ซึ่งคล้ายกับเตือนฝ่ายตรงข้ามว่า "ในตาต่อไป ฉันสามารถจับหมากคุณกินได้นะ" การกล่าวอะตารีนี้ ไม่เชิงบังคับเป็นกฎว่าต้องกล่าว แต่เป็นการแสดงมารยาทของนักเล่นหมากล้อม ที่จะไม่พยายามเอาชนะคู่ต่อสู้ ด้วยการฉวยโอกาสจากความเผลอของฝ่ายตรงข้าม เพราะหมากล้อมเป็นเกมกีฬาของสุภาพชนและปัญญาชน ที่แข่งขันกันด้วยปัญญา ไม่ใช่ฉวยโอกาสหาช่องทางเอาชนะ 4) เกมจะจบลง เมื่อผู้เล่นทั้ง 2 ฝ่าย ขอผ่านตาเดินติดต่อกัน 2 ครั้ง 5) นับคะแนนตัดสิน โดยนับว่าฝ่ายใด ล้อมพื้นที่ว่างได้มากกว่า จะเป็นฝ่ายชนะ หมากล้อมนั้นสามารถแบ่งระดับฝีมือเป็น 3 ประเภท กลุ่มผู้เล่นในระดับฝึกหัด เรียกว่า คิว ระดับอาจารย์ เรียกว่า ดั้ง และระดับอาชีพ เรียกว่า ดั้งโปร

สำหรับหมากล้อมในประเทศไทยนั้นเริ่มตั้งชมรมอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนสิงหาคม 2536 โดยมีนายก่อศักดิ์ ไชยรัศมี เป็นประธานชมรม ซึ่งต่อมา ได้เปลี่ยนสถานะภาพจาก ชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทยเป็น " สมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย " ในปี 2546 โดยมี นายก่อศักดิ์ ไชยรัศมี ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมจนถึงปัจจุบัน โดยบทบาทสำคัญของนายก่อศักดิ์ คือการสนับสนุนและผลักดันให้หมากล้อมเป็นที่รู้จักในสังคมไทยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนหนังสือเกี่ยวกับหมากล้อม การจัดการแข่งขันหมากล้อมภายในประเทศ การจัดอบรมหมากล้อมให้กับนักเรียนและครูที่สนใจ จัดการแข่งขันคัดเลือกตัวแทนระดับประเทศไปแข่งขันหมากล้อมระดับโลก เป็นต้น นอกจากนี้นายก่อศักดิ์ยังมีความสามารถในการเล่นหมากล้อมในระดับอาจารย์ได้ถึงระดับ 5 ดั้งอีกด้วยและจากกฎกติกาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น โอกาสพลิกแพลงของหมากล้อมจึงมีได้หลากหลาย การเล่นหมากล้อมเป็นประจำจึงช่วยฝึกความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เช่นเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมิใช่อารมณ์ การคิดว่าความสำเร็จเกิดจากการวางยุทธวิธีที่ดีพร้อมมิใช่โชคช่วยหรือความบังเอิญการจัดลำดับความสำคัญของสถานการณ์ก่อนหลังกรณีทั้งฝั่งฝ่ายมีฝีมือทัดเทียมกันคนแพ้คือคนทำผิดมากกว่าเพราะฉะนั้นการแพ้จะให้ประโยชน์ในด้านการเตือนสติให้สำรวจตนเองว่าได้ทำผิดพลาดอะไรบ้าง จุดบกพร่องอยู่ที่ไหนเพื่อเป็นบทเรียนในการเล่นครั้งต่อไป และในการเล่นหมากล้อมในแต่ละเกมนั้นต้องใช้ความอดทน เพราะต้องใช้เวลาในการเล่นในการคิดก่อนที่จะวางหมากแต่ละตัว ฉะนั้น สำหรับผู้เล่นหมากล้อมอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน จะได้รับ 4Q ที่เป็นประโยชน์ คือ ไอคิว (IQ) ความฉลาดทางปัญญาเพราะการเล่นหมากล้อมต้องใช้สติปัญญาในการเดินหมากเพื่อให้ได้พื้นที่มากที่สุดหรือการแก้เกมกรณีที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบถือว่าการฝึกสมอง, อีคิว(EQ)ความฉลาดทางอารมณ์โดยปรัชญาของการเล่นหมากล้อมนั้นไม่ได้เน้นการทำลายคู่ต่อสู้ แต่เน้นการครองพื้นที่ให้ได้มากที่สุดเป็นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น, เอ็มคิว(MQ) คุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากรายาทและปรัชญาในการเล่นหมากล้อมที่ไม่ให้อวยโอกาสกับคู่ต่อสู้ในขณะที่คู่ต่อสู้เพลอ ถือเป็นการฝึกความซื่อสัตย์ คุณธรรมและจริยธรรมไปในตัว และเอคิว (AQ) ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค คือการแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาที่อาจทำให้พื้นที่นั้นถูกบุกรุก มีความอดทนต่อสถานการณ์อันไม่พึงประสงค์ และการเรียนรู้ที่จะระออย (สถาบันสอนหมากล้อม. 2551)

การวัดเกี่ยวกับประสบการณ์การเล่นหมากล้อม

จากการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการเล่นหมากล้อม พบว่าผู้เล่นหมากล้อมต้องเรียนรู้กฎกติกา เงื่อนไข ข้อคิด รายละเอียดในการเล่นหมากล้อมมากมาย อาทิเช่น กติกาการจับกินฝ่ายตรงข้าม สถานการณ์ต่างรอด การห้ามวางหมากฆ่าตัวตาย มารยาทในการเดินฝ่ายตรงข้ามก่อนจับกิน ในการวางหมากตัวต่อไป เป็นต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทราบว่าความรู้ในการเล่นหมากล้อม

ประสบการณ์การเล่น ความถี่ที่เล่นมากล้นในแต่ละสัปดาห์ มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคหรือไม่

การวัดเกี่ยวกับประสบการณ์การเล่นมากล้นใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยประโยค 2 ส่วน ส่วนแรกคือ แบบวัดปริมาณความถี่การทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ ของกีฬาหมากล้อม และส่วนที่สองคือการรับรู้คุณค่าของการทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อมที่เกี่ยวข้องกันแต่ละกิจกรรม ข้อคำถามประโยค (ก) เป็นคำถาม ปริมาณความถี่ของการทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อม เช่น การอ่านหนังสือหมากล้อม การหัดเล่นหมากล้อม และการแข่งขันกีฬาหมากล้อม เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตรวัด 4 หน่วย ตั้งแต่ “ไม่เคยเลย” “นาน ๆ ครั้ง” “บ่อยครั้ง” จนถึง “เป็นประจำ” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 0, 1, 2 และ 3 ส่วนประโยค (ข) เป็นคำถามการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหมากล้อม แต่ละข้อคำถามมีมาตรวัด 6 หน่วยตั้งแต่ “ไม่จริงเลย” จนถึง “จริงที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 การคำนวณคะแนนการได้รับประโยชน์ของการเล่นกีฬาหมากล้อม ใช้คะแนนประโยค (ก) คูณกับคะแนนประโยค (ข) โดยจำนวนประโยคของ (ก) และ (ข) มีอย่างละ 12 ข้อ ดังนั้นช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0 -216 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การเล่นกีฬาหมากล้อมมาก และผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การเล่นกีฬาหมากล้อมน้อย (จรัส ชูนิจิตวัฒน์ และ งามตา วณิชทานนท์.2552)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการค้นคว้าหาข้อมูลวิจัยที่เกี่ยวกับประสบการณ์การเล่นหมากล้อมนั้นได้ค้นพบงานวิจัยของ พิวันต์ วิริยะสัทธา (2546) ที่ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เล่นหมากล้อมต่อการนำแนวคิดจากหมากล้อมมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหาร จากผลการศึกษาพบว่าผู้เล่นหมากล้อมส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าจากแนวคิดของหมากล้อมสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการทางการบริหาร 3 ด้าน คือด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ผู้เล่นส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการบริหารรวมทั้งมีระดับการนำไปใช้มากเมื่อเทียบกับด้านอื่น และเมื่อพิจารณาถึงการนำไปใช้เฉพาะด้าน ผู้เล่นเห็นว่าสามารถนำไปใช้ในเรื่องกำหนดวิสัยทัศน์มากที่สุด แต่มีระดับการนำไปใช้ในเรื่องการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานมากที่สุด ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ผู้เล่นหมากล้อมเห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร รวมทั้งมีระดับการนำไปใช้น้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น และเมื่อพิจารณาถึงการนำไปประยุกต์ใช้เฉพาะด้านผู้เล่นเห็นด้วยว่าสามารถนำไปประยุกต์ในเรื่องการวางแผนเพื่อขยายธุรกิจหรือขยายสาขามากที่สุด แต่มีระดับการนำไปใช้ในเรื่องการบริหารงาน

บุคคล ฝึกอบรม และพัฒนามากที่สุด ส่วนด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ ผู้เล่นหมากล้อมเห็นด้วยปานกลางเกี่ยวกับการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการบริหารแต่มีระดับการนำไปใช้ปานกลางเมื่อเทียบกับด้านอื่นและเมื่อพิจารณาถึงการนำไปประยุกต์ใช้เฉพาะด้าน ผู้เล่นเห็นด้วยว่าสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติรวมทั้งมีระดับการนำไปใช้มาก นอกจากนี้มี งานวิจัยของสมพงษ์ ตุ่มสวัสดิ์ (2516) ที่ทำการศึกษากาใช้กระดานหมากล้อมไทย ประกอบการเดินแบบม้าหมากล้อมไทย เป็นแบบทดสอบสติปัญญา ซึ่งทำการทดลองกับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-7 จากโรงเรียนเทศบาลวัดจันทร์สโมสร และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 จากโรงเรียนสมาคมโรงเรียนราษฎร์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบกระดานหมากล้อมไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งเพศชายและหญิง โดยเพศชายสูงกว่าเพศหญิง และระดับชั้นเรียนที่สูงกว่าสองระดับชั้นเรียนจะได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหมากล้อมไทยสูงกว่าระดับชั้นเรียนที่ต่ำกว่าสองระดับชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศชายจะมีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหมากล้อมไทยสูงกว่าเพศหญิงและแบบทดสอบกระดานหมากล้อมไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแบบทดสอบ และสามารถกล่าวได้ว่า หมากล้อมไทยใช้เป็นแบบทดสอบสติปัญญาได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกล่าวได้ว่าประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมีส่วนช่วยพัฒนาและสร้างความอดทนต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ มีการเรียนรู้ที่จะรอคอย ผู้วิจัยจึงคาดว่า ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยนักเรียนที่ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมากจะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย

การอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดู คือการที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำต่างๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆ ของผู้เลี้ยงดู ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วยนอกจากนี้ นักจิตวิทยาและนักศึกษาลายท่านได้ศึกษาถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูไว้ต่างกัน ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่ามี 4 แบบ ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก หมายถึง การที่พ่อ แม่แสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ยอมให้ลูกมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมต่างๆของครอบครัว และมีความเข้าใจความรู้สึกของลูกอย่างดี 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยควบคุม และลงโทษลูกเมื่อลูกกระทำในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจ่มแจ้งเหตุผลต่างๆ แก่เด็กในการสนับสนุนให้เด็กกระทำหรือห้ามปรามมิให้เด็กกระทำสิ่งใด และ4) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ ผู้เลี้ยงดูแบบนี้จะใช้วิธีกล่าวหาว่าตีเด็กด้วยวาจาเมื่อเด็กทำผิดหรือใช้วิธีชู่ว่าจะไม่รัก และตัดสิทธิ์บางอย่างที่เด็กเคยมีตามปกติ ส่วนจรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบจันท์ (2521) ได้สรุปการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ไทยนั้นมี 3 แบบ คือ 1) แบบให้ความรัก คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความอบอุ่นเป็นกันเองและยกย่องเด็กให้รางวัลเด็กด้วยการแสดงความรัก และตามใจเด็กพอสมควร มักพบมากในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน 2) แบบลงโทษ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ใช้การลงโทษเด็ก เมื่อเด็กทำผิดด้วยการดุด่าหรือเขียนตีตามแต่ลักษณะของความผิด และมักพบมากในครอบครัวที่พ่อแม่ถึงแก่กรรมหรือแยกกันอยู่ และ3) แบบเรียกร้องจากเด็ก คือ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คาดหวังว่าลูกของตนจะต้องเป็นไปตามที่ตนตั้งไว้ พ่อแม่จะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมต่างๆ ให้ลูกทุกอย่าง ซึ่งจะพบในครอบครัวคนไทยโดยทั่วไป ส่วนของ โรเจอร์ (Rogers, 1972 : 117 ; อ้างอิงจาก ทศนา ทองภักดี, 2528 : 13) แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูไว้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าเป็นตนเอง ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รั้งยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร 2) แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปหรือแบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ทำอะไรไม่ได้ตามใจปรารถนาต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ หรือถูกควบคุมไม่ให้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนเองต้องการ และมักคอยคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา และ3) แบบทอดทิ้งหรือแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร

ดังนั้น จากการศึกษาเอกสารข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง สิ่งที่เป็นมารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็ก โดยการสั่งสอนหรือแนะนำให้ความช่วยเหลือ ให้ความรัก ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทางกายและจิตใจ ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในพัฒนาการทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้ต่างๆ ในสังคมและกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของตนเองซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างจากเดิมที่ได้มีผู้ทำวิจัยทำมาก่อนหน้านี้ และลักษณะสถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน สำหรับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเป็น

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแบบของดวงเดือน พันธุนาวิณ ,งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล

การวัดการอบรมเลี้ยงดู

การวัดการอบรมเลี้ยงดูได้มีการวัดในงานวิจัยมากมายหลายเรื่อง อาทิเช่น ดวงเดือน พันธุนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบปัจฉนิก (2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย และสร้างเครื่องมือวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธี คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบการลงโทษ ซึ่งต่อมาได้นำไปใช้ในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย โดยดวงเดือน พันธุนาวิณ และคณะ ซึ่งได้ปรับเครื่องมือวัดที่วัดกับเด็ก มาวัดกับผู้ปกครองของเด็กแทน ส่วนงามตา วรินทร์านนท์ (2536) ได้ทำศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนา และพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งได้สร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธ ซึ่งหมายถึง ปริมาณการอบรมของบิดามารดาทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อกระตุ้นบุตรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับที่จะปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีลห้า และการฝึกสมาธิภาวนา โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธเป็นแบบวัดที่ประกอบไปด้วยประโยคคำถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้วิธีการตามขั้นตอน 3 ขั้น คือ 1) สร้างความสนใจและให้โอกาสรับทราบหลักปฏิบัติเบื้องต้นทางพุทธศาสนา 2) สร้างความเข้าใจในเนื้อหาของหลักปฏิบัติทางพุทธ 3) สร้างการยอมรับและการเปลี่ยนตามหลักปฏิบัติทางพุทธ เพื่อฝึกอบรมเด็กในเนื้อหาของการปฏิบัติตามหลักเบื้องต้นทางพุทธศาสนา จำนวน 33 ประโยค เป็นประโยคเกี่ยวกับขั้นการสร้างความสนใจรับทราบ 10 ประโยค ขั้นการสร้างความเข้าใจ เนื้อหา 10 ประโยค และขั้นสร้างการยอมรับและเปลี่ยนตาม 13 ประโยค โดยแต่ละประโยคมีมาตราวัด 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" มีพิสัยคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 33 ถึง 198 คะแนน ซึ่งคะแนนสูงแสดงว่าบิดาหรือมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธมาก โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .75 . 381 และ .82 ตามลำดับ

การอบรมเลี้ยงดูในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจากงานวิจัยของดวงเดือน พันธุนาวิณ ,อรพินทร์ ชูชม และงามตา วรินทร์านนท์ (2528) มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 10 ข้อ และแบบใช้เหตุผล 10 ข้อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคนั้น เช่น อนันต์ นวลใหม่ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง ซึ่งได้หาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลทางบวกต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลทางลบ ต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคคือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษรภูมิดี (2546) ได้ศึกษาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค(AQ)ของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกันซึ่งได้หาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบต่างๆ นั้นส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคในแต่ละด้านแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรคสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นต้น ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่ามีผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รัยยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร ผู้วิจัยจึงคาดว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล จะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค

จิตลักษณะเดิมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นผิาอุปสรรค

จิตลักษณะเดิมเป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ติดตัวบุคคลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัว สถานศึกษา มีลักษณะคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น เหตุผลเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจิตลักษณะเดิม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าหมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งกับมาตรฐาน อันดีเลิศหรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จล้มเหลว ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แมคเคลแลนด์ ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามีลักษณะ ดังนี้ 1) กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate Risk-Taking) มีการตัดสินใจเด็ดเดี่ยว ไม่พอใจที่จะทำสิ่งง่ายๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากพอเหมาะกับความต้องการของตน และการทำที่ยากให้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จหรือไม่เสี่ยงจนเกินไปทั้งๆ ที่รู้ว่าจะไม่สำเร็จแต่ก็ฟังโชค 2) กระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็ง ในการกระทำความแปลกๆ ใหม่ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มานะพากเพียรต่อสิ่งที่ตนสนใจ 3) ทำทนาย ย้ำความฉลาดของตนเอง เป็นงานที่ต้องใช้สมองคิดและจะทำให้ตนเองรู้สึกว่าได้ทำงานสำคัญลุล่วงไปด้วยดี 4) รับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะพยายามทำงานให้สำเร็จ เพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่หวังให้คนอื่นยกย่อง ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบให้คนอื่นมาบงการว่าตนควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ 5) ต้องการทราบผลของการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะติดตามผลการกระทำของตนว่าเป็นอย่างไร ไม่ใช่คาดคะเนเป็นเช่นนั้นอย่างนี้และทราบผลการตัดสินใจหรือกระทำแล้วยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก 6) คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นผู้ที่มีแผนการระยะยาว (Long-Range Planning) เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ 7) มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organization Skill) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีทักษะในการจัดระบบงาน ส่วนดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529: 17) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความต้องการของบุคคลในอันที่จะฟันฝ่าอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และต้องทำงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเป็นผู้ที่ไม่ปฏิเสธปัญหาที่เกิดกับตน แต่จะมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา มีความอุตสาหะพากเพียร ไม่ยอมแพ้อุปสรรคที่ขัดขวางง่ายจนเกินไป

จากความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีการกระทำ เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ โดยไม่ย่อท้อ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จล้มเหลว และต้องทำงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพ ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดเลิศเพื่อบรรลุมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เนื่องจากผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะมีลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยจะมีความพยายามในการกระทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จ มีความอดทนต่อความยากลำบาก ไม่ปฏิเสธปัญหา มุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จ เป็นต้น

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ได้สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ใช้กับกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 20 ข้อ โดยแบบสอบถามนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 2.75 - 7.45 มีค่าความเชื่อมั่น .84 ซึ่งมาริษา สก๊อต (2548) ได้นำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุญรับ ศักดิ์มณี ไปพัฒนาในการศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการทำงานของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์โดยแบบวัดเป็นข้อความทางบวกและข้อความทางลบรวม 24 ข้อ ซึ่งเป็นการวัดความมุ่งมั่นพยายามในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีมาตรฐาน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินรวมค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงที่สุด" ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .57 - .74 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .89 ด้านสุมิตรา เจริมพันธ์ (2545) ได้ปรับปรุงแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุญรับ ศักดิ์มณี (2532: 206-208) และจรัล อุ่ญฐิติวัฒน์ (2532: 110-112) เพื่อศึกษาจิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบบวัดประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ มีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยของค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่า 5.27-7.78 และค่าพิสัยของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อมีค่า .41-.56

ในส่วนของงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดของ สุมิตรา เจริมพันธ์ (2546) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความใกล้เคียงในการวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เช่น ความอดทนในการเรียน ความพยายาม ระดับความมุ่งมั่น เป็นต้น โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค นั้นมี เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาโดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งได้นำตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาศึกษาหาความสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา รายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค ความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค และความสามารถในการอดทนทนทานต่ออุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเท่าใด ก็มีพฤติกรรมความพยายาม มีระดับความมุ่งมั่น และความอดทนมากเท่านั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค คือนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) ดวงเดือน พันธุ์นาวันและเพ็ญแข ประจวบจันทร์ (2520: 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมการอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การงดการบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาหรือเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ส่วนจรรยา สุวรรณทัต (2531: 48) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะการมองสู่ออนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลซึ่งจะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่น และสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยและถือว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาประเทศ และบุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 6-7) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถที่จะคาดการณ์ไกลและเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

ความสามารถควบคุมตน (Self-control) บุญรับ ศักดิ์มณี.(2532: 6-7) ได้กล่าวว่า ความสามารถควบคุมตน เป็นความสามารถที่จะละเว้นการกระทำพฤติกรรมบางชนิดหรือความสามารถที่จะเริ่มกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทน ความเสียสละ และทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างมีปริมาณและคุณภาพเหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ และ

แบนดูรา (Bandura, 1977: 140) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองไว้ว่า เป็นความสามารถ ในการกำหนดตนเองของบุคคล ด้านความคิด อารมณ์ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่บุคคลต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจ

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน คือบุคคลจะต้องมีความต้องการผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบันแล้วจึงดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น มีกระบวนการสองขั้นตอน ตอนแรก คือ สาเหตุที่จะทำให้นักเลือกที่จะรับผลดีกว่าที่จะมีมาในอนาคตแทนการรับผลเล็กน้อยในปัจจุบันนั้น เป็นลักษณะมุ่งอนาคต ตอนที่สองของการอดได้รอได้ คือ การกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรารถนาที่จะมีมาในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลาหรือต้องรอคอยผลนาน ความสามารถส่วนนี้จึงเป็นการควบคุมตนเอง ดังนั้น ผู้ที่เน้นต่างกันส่วนของปรากฏการณ์เช่นนี้จะเรียกชื่อปรากฏการณ์เดียวกันแตกต่างกันออกไป ผู้ที่เน้นสาเหตุของการตัดสินใจเลือกการกระทำและการเล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำในอนาคตจะเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า " การมุ่งอนาคต " ส่วนผู้ที่เน้นความสามารถในการปฏิบัติเพื่อรอรับผลที่ต้องการจะเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า " การควบคุมตน " (บุญรับ ศักดิ์มณี, 2532 : 6-7 อ้างอิงจาก Mischel) ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดีและเป็นลักษณะหนึ่งพึงกระทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและส่งผลต่อประเทศชาติ ฉะนั้น ลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศด้วย และนักจิตวิทยาพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ของบุคคล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถระงับหรือชะลอการนำความต้องการต่างๆ ของตนเองได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2520: 35) นอกจากนี้ ลักษณะมุ่งอนาคตยังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน คือ ถ้าแต่ละขั้นตอนในการทำงานนั้นมีผลต่อความสำเร็จหรือก้าวหน้าของบุคคลในอนาคต ความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้พยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จ บรรลุเป้าหมายขั้นสุดท้าย แต่ในขณะที่เดียวกันความล้มเหลวของการทำงานในขั้นต้นๆ ก็จะทำให้คนไม่สามารถทำงานในขั้นต่อไปได้ และลักษณะมุ่งอนาคตยังเป็นลักษณะที่สำคัญที่แสดงถึงความเข้าใจเรื่องเวลา ความสามารถคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ข้างหน้าได้ ผู้ที่มุ่งอนาคตจะสามารถวางแผนและมองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตจากสภาพการณ์ปัจจุบันลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคล ผู้ที่คาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ดี จะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงและส่งผลให้ทำงานอย่างขยันขันแข็งในปัจจุบันเพื่อที่จะรอรับผลดีในอนาคต (บุญรับ ศักดิ์มณี, 2532: 7-8) ความสามารถควบคุมตนเองประกอบด้วยลักษณะทางจิตคือ การมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคตมากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน การเลือกที่จะ

แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการอดได้รอได้และเชื่อว่าการกระทำของตนจะส่งผลให้เกิดผลดีตามที่ตนต้องการได้ นอกจากนี้ความสามารถควบคุมตนเองยังเกี่ยวข้องกับการไม่หวังผลจากภายนอก แต่เป็นการที่บุคคลให้รางวัลกับตนเองหรือการลงโทษตนเอง โดยอยู่ในรูปของความพอใจในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองส่วนการลงโทษตนเองคือการเกิดความไม่สบายใจ วิตกกังวลและละอายใจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 92-93) และบางขั้นตอนของการควบคุมตนเอง เช่นการเปลี่ยนสภาพแวดล้อม การสังเกตตนเอง การบันทึกผลการกระทำของตนเอง การให้รางวัลตนเอง การตั้งเป้าประสงค์ของตนเองและการประเมินตนเองนั้น ไม่ว่าจะใช้แยกกัน หรือพร้อมๆกัน ก็มีประโยชน์และใช้ได้ผลมากในการเสริมสร้างและการอนุรักษ์พฤติกรรมที่พึงปรารถนา (บุญรับ ศักดิ์มณี, 2532: 9)

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรมในการเพิ่มความตระหนักในความสำคัญของสถานการณ์ต่างๆหรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและบังคับตนเองให้อดได้รอได้ เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตและมีความสำคัญต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เนื่องจาก ผู้ที่มีการมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงนั้น จะมีลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยมีความตระหนักในความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและบังคับตนเองให้อดได้รอได้เพื่อบรรลุผลสำเร็จในอนาคต วางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดในอนาคตได้ เป็นต้น

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยหลายเรื่องเช่น บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ที่สร้างเครื่องมือวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในการศึกษาการเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการโดยแบ่งเป็นเครื่องมือวัดมีลักษณะมุ่งอนาคตที่เป็นประโยคคำถามที่มีเนื้อหาพาดพิงถึงนิสัยส่วนตัวของผู้ตอบเกี่ยวกับผลงานและอนาคตการวางแผนการทำงาน การประหยัด เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 6 หน่วย จำนวน 10 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 6 – 60 คะแนน และแบบวัดการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นประโยคคำถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ความสามารถอดได้รอได้ และการดำเนินการตามแผนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 6 หน่วย จำนวน 10 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 6-60 คะแนน ซึ่งต่อมาสุวรรณ พิณตานนท์ ได้นำไปปรับปรุงใช้กับบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทร์ ซึ่งใช้หลักของ Rating Likert ในการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งต่อมามีผู้นำไปปรับปรุงใช้ในงานวิจัยมากมาย เช่น ระวีวรรณ กันวี ที่นำไปใช้กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ในวัยเรียน ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .10 ถึง .46 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบความคงที่ภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .63

ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ " จริงที่สุด " ถึง " ไม่จริงเลย " จำนวน 10 ข้อ มีทั้งข้อความเป็นไปในทางบวกและทางลบ โดยผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนทางบวกมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันผาอุปสรรค เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งพบว่า การมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนวินัส ภัคดีนรา (2546) นั้นได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเข่าออรามณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยโสธร จำนวน 328 คน พบว่า ความฉลาดในการเผชิญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้ ปอแก้ว ศิริจันทร์ (2546) ได้ศึกษาผลของการฝึกมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองและทัศนคติทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ของนักเรียนในกลุ่มทดลองหลังการฝึกมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูงกว่าก่อนการฝึกมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมในการเพิ่มความตระหนักในความสำเร็จของสถานการณ์ต่างๆ หรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและบังคับตนเองให้อดได้รอได้สูงเท่านั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนนี้จะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรค คือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผาอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

ความเชื่ออำนาจในตนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of Control) ทศนา ทองภักดี (2528) ได้กล่าวว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม หรือการรับรู้ว่าผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุมได้ ซึ่งตรงข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม หรือการรับรู้ว่า ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งอื่นๆ ที่ตนไม่สามารถควบคุมได้ ส่วนรอตเตอร์ (Rotter, 1966: 1 ; อ้างอิงจาก ทศนา ทองภักดี, 2528) ได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะรับรู้ในลักษณะของผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตนโดยตรงหรือจากความสามารถในตัวของเขา ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะรับรู้ในลักษณะของโชคชะตา เคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลของผู้อื่น บัลดาลให้เป็นไป หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันด้วยอำนาจใดๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเขา ซึ่งก็สอดคล้องกับสตรีกแลนด์ (Stricklan, 1977: 22) อ้างอิงจาก ทศนา ทองภักดี, 2528) ได้กล่าวว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงคนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในด้านดีหรือด้านร้ายก็ตาม ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นจิตลักษณะของบุคคลที่พัฒนามาจากประสบการณ์สังคมทำให้บุคคลมีความเชื่อว่าผลของการกระทำของตนเองเกิดขึ้นจากอะไร รอตเตอร์ (Rotter, 1966: 25) ได้สรุปบุคลิกลักษณะของผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนไว้ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมอันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต 2) พยายามปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมไปตามลำดับขั้น 3) เห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์จากความพยายามของตนเอง 4) ยากที่จะชักชวนให้เชื่อตาม โดยไม่มีเหตุผล ส่วนสตรีกแลนด์ (Strickland, 1977: 23) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ไว้ว่า 1) ลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามผู้อื่น เพราะพฤติกรรมให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด โดยผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีการตัดสินใจ มั่นคงและเด็ดเดี่ยว ถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้ความกดดันทางสังคม 2) การหาข้อมูลและการทำงาน บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมุ่งที่การทำงานโดยไม่ต้องคำนึงถึงอิทธิพลของสังคม การทำงานเป็นระบบ ระเบียบ ใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการทำงานก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรแต่ละครั้ง จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและจะแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในการทำงานที่ยาก และจะแสดงความไม่พอใจ ถ้าประสบความล้มเหลวในงานที่ง่าย ๆ มีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ สามารถค้นหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี จะเรียนรู้ข้อมูลที่ได้จากการทำงาน มากกว่าจะเรียนรู้จากบุคคลอื่นหรืออิทธิพลทางสังคม เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะสนใจต่อการทำงานมากกว่าที่จะสนใจสิ่งแวดล้อม 3) พฤติกรรมความสำเร็จ

และความสามารถ จะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมความสำเร็จ นอกจากจะเป็นบุคคลที่มีความสนใจต่อการเรียนแล้ว ยังได้คะแนนดีอีกด้วย ซึ่งเป็นรางวัลที่จะกระตุ้นให้ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนประสบความสำเร็จในการศึกษาเพราะมีความเชื่อในความสามารถของตน และ4) พฤติกรรมระหว่างบุคคล บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มักเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี ไม่โกรธง่าย เป็นบุคคลที่น่าสนใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี แม้ไม่ค่อยคุ้นเคยกันมาก่อน

จากการศึกษาข้อมูลทีกล่าวกว่า สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึงความเชื่อหรือการรับรู้ว่า สิ่งต่างๆ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้นเป็นผลที่เกิดจากทักษะ จากความพยายามและความสามารถของตนเอง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือร้ายก็ตาม และมีความสำคัญต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหา เนื่องจากความเชื่ออำนาจภายในตนนั้นจะมีลักษณะที่ใช้ความพยายามอย่างหนักใช้ทักษะและความสามารถของตน พิจารณาดูงาน เพื่อจะได้มองเห็นวิธีที่จะทำให้สำเร็จใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการทำงานก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรแต่ละครั้งต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและจะแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในการทำงานที่ยากและจะแสดงความไม่พอใจ ถ้าประสบความสำเร็จล้มเหลวในงานที่ง่าย เป็นต้น

การวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ความเชื่ออำนาจในตนได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและสร้างเครื่องมือวัดหลายเรื่อง อาทิเช่น วิสุทธิ อริยภิญโญ (2539) ได้ทำการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน เพื่อใช้วัดความเชื่อหรือการรับรู้ของข้าบซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ และการเกิดขึ้นของอุบัติเหตุบนท้องถนนว่าเป็นผลจากการกระทำของตัวผู้ขับซึ่งเอง โดยแบบวัดเป็นลักษณะมาตราวัดประเมินค่า มี 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตรา 6 หน่วย ตั้งแต่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ถึง "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" เนื้อหาของประโยคเป็นการเสนอเรื่องความเชื่อหรือการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและการเกิดขึ้นของอุบัติเหตุบนท้องถนน ว่า เป็นเพราะการกระทำของตัวผู้ขับซึ่งเอง หรือเป็นเพราะสาเหตุจากแหล่งอื่นภายนอก ทัดนา ทองภักดี (2528) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน เพื่อทำการวัดความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นไทย โดยลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ เป็นมาตราวัดประเมินค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 42 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนความเชื่ออำนาจในตนสูงแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับความฉลาด

ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคโดยตรงนั้นยังไม่มี แต่มีงานวิจัยอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน อาทิเช่น อูซา ธนาบุญฤทธิ์ (2544) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เอมอร งามธรรมนิตย์ (2546) ได้ทำการศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานและความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลศิริราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ตามหอผู้ป่วยต่างๆ ของฝ่ายพยาบาลศิริราช ในปี 2546 จำนวน 2,196 พบว่า พยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อัจฉรา พุ่มดวง(2527) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนกับพฤติกรรมการเผชิญภาวะเครียดในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการรังสีรักษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยมะเร็งที่พักอยู่ ณ บ้านพักผู้ป่วยของมูลนิธิสถาบันต่อต้านโรคมะเร็งแห่งประเทศไทย โดยแบ่งเป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาครั้งแรก 60 คนและเข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการรังสีรักษากลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมีพฤติกรรมการเผชิญภาวะเครียดต่างกับผู้ป่วยที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนและผู้ป่วยมะเร็งที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง กลุ่มที่เข้ารับการรักษาในครั้งแรก และกลุ่มที่เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 มีพฤติกรรมการเผชิญภาวะเครียดแตกต่างกัน ส่วนทัศนคติ ทองภักดี (2528) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความ เชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่คิดแบบเอกนัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่มีภูมหลังครอบครัวแตกต่างกันมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน โดยเด็กวัยรุ่นที่บิดามารมีระดับเศรษฐกิจสูง จะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดา มีระดับเศรษฐกิจต่ำ เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำ

แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาปานกลาง ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาปานกลาง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำ และเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดา มีอาชีพระดับสูง จะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดา มีอาชีพระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนสูงเท่าใด ก็จะมีการรับรู้ถึงผลหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมาจากความพยายาม ความสามารถของตนมากเท่านั้น ผู้วิจัยคาดว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง ก็จะมี ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จิตลักษณะตามสถานการณ์นั้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคล กับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ โดยจิตลักษณะเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น ทักษะคิดต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เป็นต้น และต่อไปนี้จะเป็นการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ ทักษะคิดต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ดังนี้

ทักษะคิดต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ทักษะคิด ตรงคำในภาษาอังกฤษว่า Attitude ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน ว่า Aptus ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531: 125-127) ได้กล่าวว่า ทักษะคิด คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้อ การคิดเชิงประเมินค่าของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้สึกที่สิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น ดังนั้น บุคคลจึงสามารถมีทักษะคิดต่อสิ่งต่างๆ มากมาย แม้แต่ทักษะคิดต่อตนเองหรือทักษะคิดต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ส่วนนางมาตา วนิทธานนท์ (2535: 215) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะคิด คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล เกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทำนองประโยชน์หรือโทษ ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางชอบพอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้นๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ทักษะคิดเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ นอกจากนี้ อ้อมเดือน สดมณี (2548: 23) ยังกล่าวว่า ทักษะคิด

เป็นสภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นตัวกำหนดทิศทางหรือเป็นตัวกระตุ้นกรียาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และราตรี พัฒนารังสรรค์ (2544: 49) ได้กล่าวว่า ทักษะคิด เป็นอัสมาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิดที่บุคคลอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีทัศนคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่เผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีทัศนคติลบก็จะหลีกเลี่ยง ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล ทั้งนี้แนวคิดในการพิจารณาความหมายของทัศนคติ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ (วรรณดี แสงประทีปทอง. 2544 : 6-7) คือ องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึงองค์ประกอบ ด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด ซึ่งเป็นส่วนประกอบของมนุษย์ในการคิด ซึ่งความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกันออกไป และความเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของทัศนคติ ต่อมาคือ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของทัศนคติ หรือเป็นตัวเร้าความคิดอีกทีหนึ่ง ถ้าหากบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ก็จะแสดงออกขณะคิดถึงสิ่งนั้นออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน และสุดท้ายคือ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึงความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของทัศนคติ หรือเมื่อมีสิ่งเร้าก็จะเกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของทัศนคติที่ก่อให้เกิดท่าที ความรู้ และพฤติกรรม คือ องค์ประกอบด้านสติปัญญา บุคคลมีความรู้ในเรื่องใดในลักษณะใดก็มักจะก่อให้เกิดทัศนคติต่อเรื่องนั้นในลักษณะนั้น ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเขา เพราะพฤติกรรมที่แสดงออกที่สังเกตได้กับทัศนคติต่างมีความสัมพันธ์ และมีผลซึ่งกันและกัน เป็นที่เชื่อกันว่า ทัศนคติมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคล และขณะเดียวกันการแสดงออกของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลนั้นด้วย อาจทำให้ทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ไปได้และเป็นที่ยึดถือกันอีกว่า ถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของทัศนคติเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบอื่นๆ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อาจเป็นบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งแสดงออกในลักษณะพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ส่วนทัศนคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ด้านความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มที่จะปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต เป็นสภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์

การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติ ได้มีผู้เชี่ยวชาญวิจัยและสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติต่อสถานการณ์ต่างๆ เป็นจำนวนมาก อาทิเช่น บุญวิธ ศักดิ์มณี (2532) ได้สร้างเครื่องมือวัดทัศนคติต่อการมุ่งทำงานราชการ

การเพื่ออนาคต โดยแบบวัดแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เนื้อหาเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับการมุ่งทำงานราชการด้วยความมานะบากบั่น ซื่อสัตย์ ทำเพื่อส่วนรวมและเพื่อประเทศชาติ จำนวน 20 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 20 -120 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวัดทัศนคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ถึง "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันรวย มิ่งขวัญ (2535) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 จำนวน 133 คน ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ชอนแก่น เลย สกลนคร และหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเพศหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่าครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระยะเวลาต่างกัน จะมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปีจะมีทัศนคติสูงกว่าครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระยะเวลามากกว่า 3 ปี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคาดว่า ทัศนคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจะเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งนักเรียนที่มีทัศนคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงจะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคต่ำ

ลักษณะทางชีวสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

การวิจัยครั้งนี้ ได้ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของลักษณะทางชีวสังคมกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีรายละเอียดดังนี้

เพศกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการศึกษาของอนันต์ ดุลยพีรดิศ (2547) ที่ทำการศึกษาศามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน และนิสัยในการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นิสิตชายมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองด้านการเรียนมากกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงมีนิสัยในการเรียนดีกว่านิสิตชาย นิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาด้านการรับมือขอสูงกว่านิสิตชายชั้นปีที่ 1 และ 4 และนิสิตหญิงปีที่ 2 ส่วนนิสิตหญิงปีที่ 3 มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาด้านการรับมือขอสูงกว่านิสิตหญิงปีที่ 2 ด้านอนันต์ นวลใหม่ (2549) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่ากลุ่มตัวแปรทางเพศมีความสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหา นอกจากนี้ นวรินทร์ ตาก้อนทอง(2549) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการอ้างสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนชายมีคะแนนการอ้างสาเหตุของความสำเร็จในด้านการเรียนด้านความง่ายของงานและด้านการมีโชคสูงกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายยังมีคะแนนการอ้างสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนด้านการขาดความพยายามถาวร ด้านการขาดความพยายามชั่วคราว และด้านการไม่ได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่นสูงกว่านักเรียนหญิง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ทำให้สรุปได้ว่า เพศเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยจึงคาดว่า เพศที่แตกต่างกัน จะทำให้ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน

ระดับชั้นเรียนกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการศึกษาของอนันต์ ดุลยพีรดิศ (2547) ได้ศึกษาพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับรู้ความคงทนสูงกว่านิสิตปีที่ 1 และนิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับมือขอสูงกว่านิสิตชายชั้นปีที่ 1 และ

4 และนิสิตหญิงปีที่ 2 ส่วนนิสิตหญิงปีที่ 3 มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับมือขอสูงกว่านิสิตหญิงปีที่ 2 ด้าน นวรินทร์ ตาก้อนทอง(2549) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการอ้างสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนแตกต่างกัน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนการอ้างสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนด้านการมีความพยายามชั่วขณะ ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น และเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ทำให้สรุปได้ว่า นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นเรียนที่สูงกว่าจะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่าระดับชั้นเรียนที่ต่ำกว่า ผู้วิจัยคาดว่าระดับชั้นเรียนจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

สถานภาพสมรสของบิดามารดากับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวเป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศชาติ บ้านเมือง และของโลก ชีวิตสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมจะแตกแยก ดังนั้นสถานภาพสมรสของบิดามารดาจึงเป็นพื้นฐานของสังคมมนุษย์ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูให้มีพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม (ฝน แสงสิงแก้ว, 2524) จากการศึกษาของจรรยา สุวรรณทัต (2524: 19) กล่าวว่า ผลอันเกิดจากการหย่าร้างในครอบครัวจะกระทบกระเทือนต่อทัศนคติ การมองดูโลก และชีวิตของเด็กเป็นอย่างมากในระยะแรกๆ ผลอันนี้คล้ายกับว่าไม่มีความสำคัญแต่ต่อมาภายหลังอาจเป็นผลเสียต่อบุคลิกภาพของเด็กหลายอย่างรวมทั้งการกระทบกระเทือนต่อการตัดสินใจของเด็กในการเลือกคู่ครองในอนาคต และเด็กที่ประสบปัญหาจากการหย่าร้างของบิดามารดา มักมีปัญหามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยอย่างปกติสุข

ดังนั้น สถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่สำคัญ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวไม่สมบูรณ์

นิยามปฏิบัติการ

1. ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากหรือความลำบาก (Stoltz, 1997) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง ได้แก่

1.1 การควบคุมสถานการณ์ (Control) หมายถึง การที่บุคคลจะหาวิธีควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองทั้งเหตุการณ์ที่ดีและไม่ดี โดยสามารถตัดสินใจได้ว่าตนเองจะต้องปฏิบัติต่อเหตุการณ์นั้นๆ อย่างไร ให้เกิดผลดีที่สุด

1.2 ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin-Or และ Ownership - Ow) หมายถึง การที่บุคคลสามารถวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปัญหาว่าเกิดจากอะไร รู้ถึงหน้าที่บทบาทและตำแหน่งของตนเอง ใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นบุคคลที่ยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง ไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้อื่น โดยไม่คิดว่าไม่ใช่ปัญหาของเรา แต่คิดว่าถ้ามีปัญหาแล้วทุกคนช่วยกันแก้ปัญหานั้นก็หมดไป

1.3 ด้านผลกระทบ (Reach) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค คิดว่าปัญหานั้นมีจุดจบและต้องมีที่สิ้นสุด สามารถแก้ไขได้ ไม่คิดปัญหาเล็กให้เป็นปัญหาใหญ่ เป็นตัววัดผลกระทบของปัญหาและความยุ่งยากที่มีต่อการดำเนินชีวิตว่ามีมากน้อยเพียงไร รู้จักคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลและสามารถหาทางเลือกที่ดีที่สุดให้กับตนเองได้

1.4 ด้านความอดทน (Endurance) หมายถึง การที่บุคคลสามารถอดทนต่อเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น มองโลกในทางบวก ใช้ความมานะอดทนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดีซึ่งจะทำให้ปัญหาสิ้นสุดหรือหมดไป

การวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ จากระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ (2551) มาปรับปรุงในงานวิจัย เพื่อให้แบบสอบถามมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบรายงานด้วยตนเอง เป็นแบบมาตราวัด ส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ 1 2 3 4 5 6 โดยมีกรให้คะแนน 1 2 3 4 5 6 ตามลำดับ จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามตามความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมสถานการณ์ 5 ข้อ ด้านสาเหตุและการรับผิดชอบ 5 ข้อ ด้านผลกระทบ 5 ข้อ และด้านการอดทน 5 ข้อ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

2. ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม หมายถึง การรายงานของนักเรียนถึงประสบการณ์การเล่นและการได้รับประโยชน์ของการเล่นกีฬาหมากล้อม โดยใช้แบบวัดจากงานวิจัยของจรัส อุนฐิติวัฒน์

และงามตา วนินทานนท์ (2552) ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ปริมาณความถี่การทำกิจกรรมกีฬา
 มากล้น และส่วนที่สองคือ การรับรู้คุณค่าของการทำกิจกรรมกีฬา มากล้น ข้อคำถามของตัว
 แปรนี้ประกอบด้วยประโยค (ก) และ (ข) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกัน ประโยค (ก) เป็นคำถามปริมาณ
 ความถี่ของการทำกิจกรรมกีฬา มากล้น เช่น การอ่านหนังสือ มากล้น การพักผ่อน มากล้น และ
 การแข่งขันกีฬา มากล้น เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมิณรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตราวัด 4 หน่วย
 ตั้งแต่ “ไม่เคยเลย” “นาน ๆ ครั้ง” “บ่อยครั้ง” จนถึง “เป็นประจำ” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับ
 ตั้งแต่ 0, 1, 2 และ 3 ส่วนประโยค (ข) เป็นคำถามการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าที่ได้รับจาก
 การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา มากล้น แต่ละข้อคำถามมีมาตราวัด 6 หน่วยตั้งแต่ “ไม่จริงเลย” จนถึง
 “จริงที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 การคำนวณคะแนนการได้รับ
 ประโยชน์ของกีฬา มากล้น ใช้คะแนนประโยค(ก) คูณกับคะแนนประโยค(ข) โดยจำนวนข้อประโยค
 (ก)และ(ข)มีอย่างละ 13 ข้อ

3. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กในชีวิตประจำวัน เพื่อเลี้ยงดูและ
 มีกรอบรรมลักษณะและพฤติกรรมของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการอบรมเลี้ยงดูมี 2 แบบ คือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่เด็กรับรู้ว่าได้รับการปฏิบัติจาก
 บิดามารดาด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่สนใจทุกซอกซี้ด ของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับ
 เด็ก ได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่เด็กรับรู้ว่ามีบิดามารดาได้อธิบาย
 เหตุผลในขณะที่มีการลงโทษ หรือให้รางวัลและลงโทษเด็กอย่างเหมาะสมกับการกระทำมากกว่าการที่
 จะปฏิบัติตามอารมณ์ของบิดามารดา การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และ
 รับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กสามารถจะทำนายว่าตนจะได้รับ
 รางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ตนกระทำพฤติกรรมต่างๆ แล้วมาน้อยเพียงใด

การวัดลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินทร์ ชู
 ชม และงามตา วนินทานนท์ (2528) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประเมิณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด”ถึง “
 ไม่จริงเลย ” จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10
 – 60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แสดงว่าได้รับการการอบรม
 เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากกว่าผู้ได้รับคะแนนต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 10 ข้อ มี
 คะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก แสดงว่า
 ได้รับการการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าผู้ได้รับคะแนนต่ำ

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่ง
 หนึ่งให้สำเร็จไปด้วยดี ได้ผลเยี่ยมโดยทุ่มเทความพยายามทั้งหมดที่มีอยู่จนสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่อ

อุปสรรค เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ สุมิตตรา เจิมพันธ์ (2545) โดยลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

5. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อดได้รอได้ ไม่รับผลประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับผลประโยชน์ที่ดีกว่าสำคัญกว่าในภายหลัง วัดโดยใช้แบบวัดการมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 20 ข้อ โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดการมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูง แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่า ผู้ได้คะแนนต่ำ

6. ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถที่จะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียแก่ตนได้ ดังนั้นสิ่งที่ได้รับอยู่นั้นเกิดจากการกระทำของตนเอง โดยไม่เชื่อโชคลางหรือความบังเอิญ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง การวัดความเชื่ออำนาจในตน โดยใช้แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตนของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนความเชื่ออำนาจในตนสูงแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

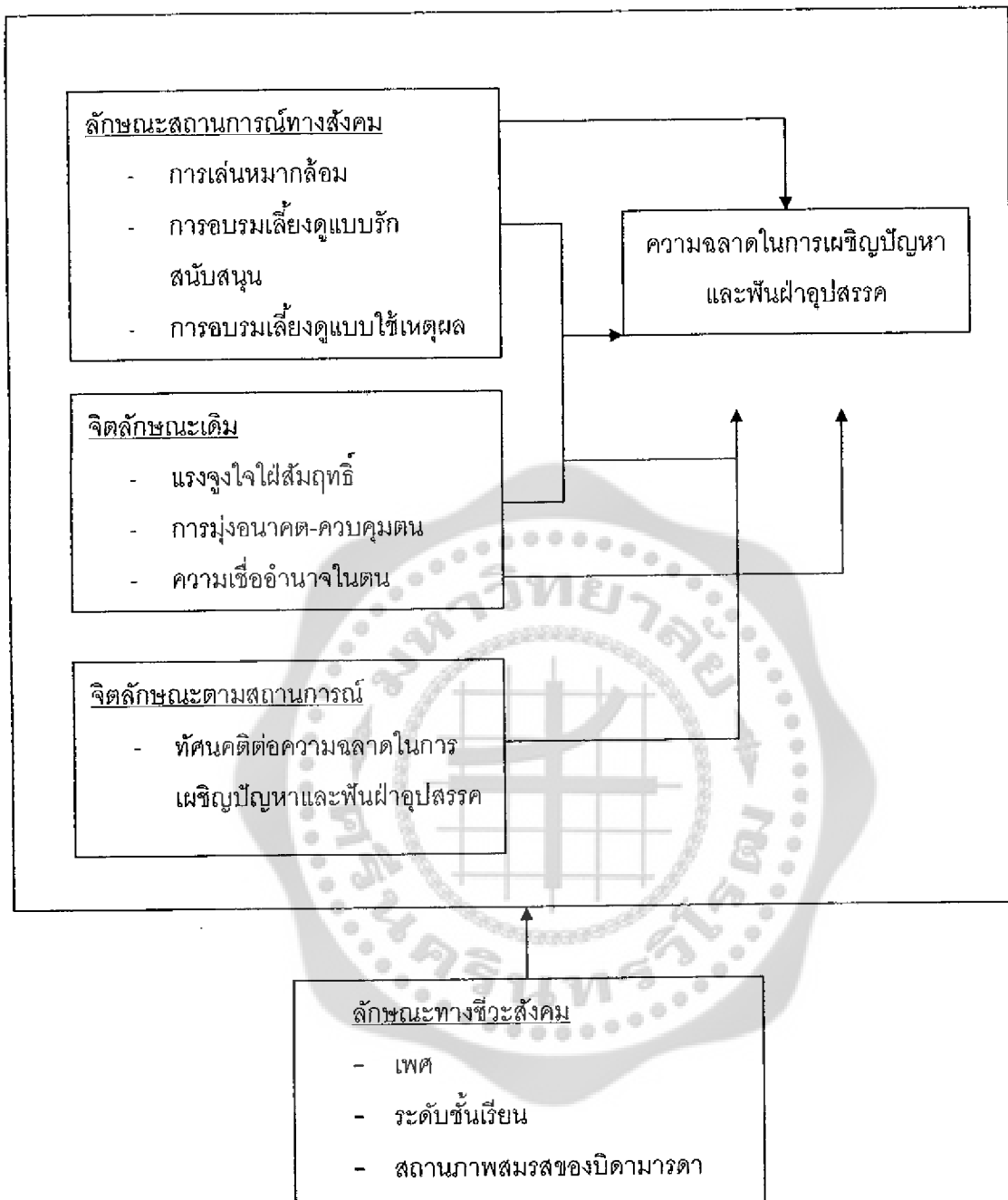
7. ทักษะคติในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความคิดเชิงประเมินค่าของนักเรียนเกี่ยวกับการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคร่วมมีประโยชน์หรือโทษมากน้อยเพียงใด มีความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคเพียงใด รวมทั้งความพร้อมของนักเรียนที่จะเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการจำนวน 15 ข้อ ใช้มาตรวัดประเมินค่า 6 หน่วย วัดจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” มีค่าเป็นไปได้ของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ตอบได้คะแนนจากแบบวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงว่า เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

สรุปกรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทั้งลักษณะภายในและลักษณะภายนอกตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นมัธยมศึกษา โดยอาศัยแนวทฤษฎีวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ซึ่งจากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ลักษณะสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อม จิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มาเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องบางประการ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น และสถานภาพสมรสของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มย่อย เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมการปรับตัวได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการอบรมเลี้ยงดู และการเล่นกีฬาที่มีคู่ต่อสู้ แต่ไม่ใช้ความรุนแรงในการเล่น(วิทยา นาควัชระ. 2544) จะสามารถส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้ ซึ่งหมากล้อมก็มีลักษณะการเล่นดังกล่าว นอกจากนี้ งานวิจัยของเมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งได้นำตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาศึกษาหาความสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ส่วนเอกสารวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน พบว่าความเชื่ออำนาจในตน น่าจะส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และจากเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาอย่างฉลาด น่าจะส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สมมติฐานที่ 1 , 2 และ 3 ของการวิจัยนี้จึงตั้งตามเอกสารที่ศึกษาดังกล่าว ส่วนสมมติฐานที่ 4 ตั้งขึ้นตามกรอบแนวคิดของรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม ที่กล่าวว่า พฤติกรรมใดๆ ของบุคคลย่อมเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายด้าน ซึ่งจากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังภาพประกอบ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีความเชื่ออำนาจในตนเอง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนในลักษณะตรงข้าม
4. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนในลักษณะตรงข้าม
5. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม
6. ตัวทำนายชุดที่ 3 ประกอบด้วย ตัวทำนายกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ตัวทำนายชุดที่ 1) และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง และความเชื่ออำนาจในตนเอง (ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ ทักษะคิดต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค รวม 7 ตัวแปร สามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนได้มากกว่าการใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว อย่างน้อยร้อยละ 5

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัยและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 สังกัดกรุงเทพมหานครและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตอนเมือง โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3 สังกัดกรุงเทพมหานครและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตอนเมือง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตอนเมือง ปีการศึกษา 2551จำนวน 435 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2548: 8-15) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตตอนเมืองซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมหลากหลาย
ในโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร 3 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 โรงเรียน
2. สุ่มชั้นเรียนด้วยวิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 ชั้น
ภูมิ คือ ม.1 ม.2 และม.3
3. สุ่มห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนของแต่ละชั้นเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
(Cluster Sampling)

ตาราง 1 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ประเภทชั้นเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	
	ที่เก็บข้อมูล	แบบสอบถามสมบูรณ์
ม.1	150	144
ม.2	150	143
ม.3	150	148
รวม	450	435

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดที่ใช้มีจำนวน 7 ฉบับ เป็นแบบวัดที่เคยใช้ในงานวิจัยมาแล้ว 4 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดประสบการณ์การเล่นหมากล้อม(จรัส อุณัฐติวัฒน์ และ งามตา วนินทานนท์. กำลังจัดพิมพ์) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,งามตา วนินทานนท์ และคณะ. 2536) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ,งามตา วนินทานนท์ และคณะ. 2536) และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (สุเมิตตรา เจิมพันธ์. 2545) แบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากงานวิจัยอื่น 2 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพันธ์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. 2528) และแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (ธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ณ์และทิพย์สุดา เมธีพลกุล. 2551) และแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างใหม่จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ ทศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งทั้งหมดมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และสถานภาพสมรสของบิดามารดา เช่น บิดามารดาอยู่ด้วยกันหรือแยกกันอยู่ ซึ่งเป็นแบบสำรวจแบบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เครื่องมือวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

แบบสอบถามความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของ ธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ณ์และฐิติมา วัฒนโสภาคี (2551) จากเดิม 40 ข้อ ปรับปรุงเป็น 20 ข้อ ซึ่งเป็นการวัดความฉลาดเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

4 ด้าน คือ ด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านผลกระทบ และด้านความอดทน ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

เกณฑ์การให้คะแนน แบบสอบถามเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 หากตรงข้ามจะได้คะแนน 1 ถึง 6

ตัวอย่างเครื่องมือวัดความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรค

ด้านการควบคุมสถานการณ์

(0). เมื่อนักเรียนตั้งใจเรียนเต็มที่แล้ว แต่ยังโดนอาจารย์ตำหนิ นักเรียนจะจำคำตักเตือนและตั้งใจเรียนต่อไป

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ

(0). เมื่อสมาชิกกลุ่มของนักเรียนหยุดเรียนเป็นจำนวนมากตั้งนั่งงานกลุ่มจึงเสร็จไม่ทันเวลา ในขณะที่ทำงานส่วนของนักเรียนเสร็จไปแล้ว นักเรียนจะยังคงไปช่วยทำงานที่ยังเหลืออยู่

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ด้านผลกระทบ

(0). เมื่อนักเรียนต้องเจอกับปัญหาด้านการเรียนอยู่บ่อยๆ นักเรียนรู้สึกท้อแท้และรู้สึกว่าชีวิตนี้มีแต่ความล้มเหลว

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ด้านความอดทน

(0). นักเรียนทำเงินหายจำนวนมาก นักเรียนคิดว่าความโชคร้ายจะผ่านพ้นไปและเราต้องยืนหยัดไม่ยอมแพ้

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เครื่องมือวัดประสพการณ์การเล่นหมากล้อม

แบบสอบถามเกี่ยวกับประสพการณ์การเล่นหมากล้อม ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ จรัล อุ่ญฐิติวัฒน์ และ งามตา วนินทานนท์. (กำลังจัดพิมพ์) ซึ่งเป็นแบบวัดการได้รับประโยชน์ของกีฬาหมากล้อม ประกอบด้วยประโยค 2 ส่วน ส่วนแรกคือ แบบวัดปริมาณความถี่การทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ ของกีฬาหมากล้อม และส่วนที่สองคือ การรับรู้คุณค่าของการทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อมที่เกี่ยวข้องกันแต่ละกิจกรรม ข้อคำถามประโยค (ก) เป็นคำถาม ปริมาณความถี่ของการทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อม เช่น การอ่านหนังสือหมากล้อม การหัดเล่นหมากล้อม และการแข่งขันกีฬาหมากล้อม เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่า แต่ละข้อคำถามมีมาตราวัด 4 หน่วย ตั้งแต่ “ไม่เคยเลย” “นาน ๆ ครั้ง” “บ่อยครั้ง” จนถึง “เป็นประจำ” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 0, 1, 2 และ 3

ส่วนประโยค (ข) เป็นคำถามการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหมากล้อม แต่ละข้อคำถามมีมาตราวัด 6 หน่วยตั้งแต่ “ไม่จริงเลย” จนถึง “จริงที่สุด” เกณฑ์การให้คะแนนเรียงลำดับตั้งแต่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 การคำนวณคะแนนการได้รับประโยชน์ของกีฬาหมากล้อม ใช้คะแนนประโยค(ก) คูณกับคะแนนประโยค(ข) โดยจำนวนข้อประโยค(ก)และ(ข)มีอย่างละ 13 ข้อ ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0-234 คะแนน

ตัวอย่าง แบบวัดการได้รับประโยชน์ของกีฬาหมากล้อม

(0) (ก) ท่านเคยอ่านหนังสือเกี่ยวกับกีฬาหมากล้อม

ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การอ่านหนังสือเกี่ยวกับกีฬาหมากล้อมช่วยให้เข้าใจกีฬาประเภทนี้มากขึ้น

ไม่จริงเลย ไม่จริง ค่อนข้างไม่จริง ค่อนข้างจริง จริง จริงที่สุด

ตอนที่ 4 เครื่องมือวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยปรับปรุงของดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชุชม และงามตา วนินทานนท์. (2528). จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยลักษณะข้อคำถามจะเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของบิดามารดาที่มีต่อบุตร เป็นแบบวัดแบบมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ โดยแบ่งแยกตัวแปรเป็นสองตัว คือ คำถามเกี่ยวกับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจำนวน 10 ข้อ และแบบใช้เหตุผลจำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ "ไม่จริงเลย" ถึง "จริงที่สุด"

ตัวอย่างแบบวัดการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

(0) แม่ให้กำลังใจเมื่อฉันต้องทำสิ่งที่ยากหรือลำบาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

(00) ถ้าฉันทำความดี แม่จะไม่เพิกเฉย แต่จะกล่าวชมเชยฉันอย่างเหมาะสม

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 เครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ สุमितตรา เจริญพันธ์ (2545) โดยลักษณะข้อคำถามจะเกี่ยวกับความมุ่งมั่น ความเพียรพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ดี ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ "ไม่จริงเลย" ถึง "จริงที่สุด"

ตัวอย่างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

(0) นักเรียนใช้เวลาว่างในการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(00) นักเรียนอยากอยู่อย่างสบายๆ โดยไม่ต้องทำงานใดๆเลย

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 เครื่องมือวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (2536) โดยลักษณะข้อคำถามจะเกี่ยวกับการมองการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อดได้ร้อได้ ไม่รับผลประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับผลประโยชน์ที่ดีกว่าสำคัญกว่าในภายหลัง เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .64

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ "ไม่จริงเลย" ถึง "จริงที่สุด"

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

(0) ฉันไม่ยอมยกยอตนเกินจริงจนดูหนังสือเรียน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 7 เครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตน

แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ของ ลินดา สุวรรณดี (2543) โดยลักษณะข้อคำถามจะเกี่ยวกับความเชื่อว่าคุณสามารถที่จะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียแก่ตนได้ สิ่งที่ได้รับอยู่นั้นเกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่เชื่อโชคชะตาหรือความบังเอิญ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ "ไม่จริงเลย" ถึง "จริงที่สุด"

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน

(0) ถ้าฉันทำการบ้านมาก จะช่วยให้ฉันเรียนได้คะแนนดีขึ้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 8 เครื่องมือวัดทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

แบบวัดเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความคิด การประเมินค่าความรู้สึก และแนวโน้มจะกระทำในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบวัดแบบมาตราวัดประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 ถึง 6 จากคำตอบ “ไม่จริงเลย” ถึง “จริงที่สุด”

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

(0) นักเรียนรู้สึกว่าการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ยากลำบาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดนำมาหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจอย่างดี ด้านเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ถูกต้องตามสิ่งที่ต้องการจะวัด โดยมีเนื้อหาครอบคลุมนิยามปฏิบัติการหรือไม่ ภาษาและคำศัพท์ที่ใช้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ ซึ่งพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 เป็นเกณฑ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item -Total Correlation) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ไว้ใช้เป็นแบบสอบถาม

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้จากการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้วมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิธีการตอบแบบสอบถามกับครูที่ดูแลกิจกรรมหลักร้อย
3. นัดหมายระยะเวลา เพื่อเก็บแบบสอบถามคืน
4. เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง พร้อมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two – Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ถึง 5
3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRAแบบ Standard และ Stepwise) สำหรับสมมติฐานข้อ 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ ตลอดจนลักษณะทางชีวสังคมมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยมีการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยจำนวน 6 ข้อ

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอผลโดยเริ่มจากลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคม ตามด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ซึ่งกระทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ดังมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางชีวสังคม

การวิจัยนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในเขตดอนเมือง จำนวน 435 คน โดยมีลักษณะเบื้องต้นดังนี้ (ตาราง 1) เป็นนักเรียนชาย จำนวน 196 คน นักเรียนหญิง จำนวน 239 คน กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 144 คน กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 143 คน และกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 148 คน สถานภาพครอบครัวบิดามารดาอยู่ร่วมกัน จำนวน 276 คน บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 159 คน

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษามีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 144 คน กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 143 คน และกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 148 คน สถานภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variance) ของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว คือ 1) ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม กับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน กับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน กับความเชื่ออำนาจในตน 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล กับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน

และแบบเป็นขั้น (Standard and Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ด้วยตัวทำนายกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล) ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจใจตน) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร (ทัศนคติต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค) รวมทั้งสิ้น 7 ตัวทำนาย ร่วมกัน

ตาราง 2 ค่าสถิติข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกศึกษา

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง		จำนวน (435คน)	ร้อยละ (100)
เพศ	ชาย	196	45.1
	หญิง	239	54.9
	รวม	435	100
ชั้นเรียน	ม.1	144	33.1
	ม.2	143	32.9
	ม.3	148	34.0
	รวม	435	100
สถานภาพครอบครัว	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	276	63.4
	พ่อแม่แยกกันอยู่	159	36.6
	รวม	435	100

4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามประสบการณ์การเล่นหมากล้อม และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมแตกต่างกัน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนแตกต่างกัน

ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค หมายถึง ปริมาณความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากหรือความลำบาก หากวิธีควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองทั้งเหตุการณ์ที่ดีและไม่ดี สามารถวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปัญหาว่าเกิดจากอะไร รู้ถึงหน้าที่บทบาทและตำแหน่งของตนเอง ใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นบุคคลที่ยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง รู้จักคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลและสามารถหาทางเลือกที่ดีให้กับตนเองได้ และสามารถอดทนต่อเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ช่วงคะแนนที่ได้มีค่าระหว่าง 18 – 108 คะแนน (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 80.74 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 13.76) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 81 – 108 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 18 – 80 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคต่ำ

ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม หมายถึง การรายงานของนักเรียนถึงการได้รับประโยชน์ของการเล่นกีฬาหมากล้อม ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ปริมาณความถี่การทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อม เช่น การอ่านหนังสือหมากล้อม การหัดเล่นหมากล้อม และการแข่งขันกีฬาหมากล้อม เป็นต้น และส่วนที่สองคือ การรับรู้คุณค่าของการทำกิจกรรมกีฬาหมากล้อม ช่วงคะแนนที่ได้ระหว่าง 0 – 234 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 48.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 48.47) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 49 – 234 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 0 – 48 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย

ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน หมายถึง ปริมาณการรายงานของนักเรียนที่เกี่ยวกับตนเองถึง ความสามารถในการมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อดได้รอได้ ไม่รับผลประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับผลประโยชน์ที่ดีกว่าสำคัญกว่าในภายหลัง ช่วงคะแนนที่ได้ระหว่าง 10 – 60 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 43.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 7.87) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 44 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 10 – 43 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและ
 ฟื้นฝ่าอุปสรรค ตามประสบการณ์การเล่นหมากล้อม และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนในกลุ่ม
 รวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่า
 อุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่า เอฟ (F)			% ทำนาย
		ประสบการณ์การ เล่นหมากล้อม (ก)	ลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน (ข)	(ก*ข)	
รวม	435	<1	126.50***	1.62	22.9
นักเรียนชาย	196	1.69	70.34***	<1	28.1
นักเรียนหญิง	239	<1	49.75***	2.57	18.5
ชั้น ม.1	144	5.13*	31.81***	<1	21.6
ชั้น ม.2	143	<1	67.03***	4.24*	33.3
ชั้น ม.3	148	3.18	36.87***	<1	21.3
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	276	<1	73.79***	<1	21.9
พ่อแม่แยกกัน	159	<1	52.15***	2.33	25.2

* ค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05, **ที่ระดับ .01, ***ที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.39	น้อย = 73.97
นักเรียนชาย	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.56	น้อย = 71.96
นักเรียนหญิง	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.14	น้อย = 75.43
ชั้น ม.1	ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม	มาก = 83.96	น้อย = 79.03
	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.63	น้อย = 75.36
ชั้น ม.2	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 88.31	น้อย = 71.17
ชั้น ม.3	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 86.30	น้อย = 74.37
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 86.78	น้อย = 73.58
พ่อแม่แยกกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 88.38	น้อย = 74.76

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่า
 อุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระร่วมกัน 2 ตัว ตัวแปร คือ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม และ

ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม 7 กลุ่ม (ตาราง 3) พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นม.2 เพียงกลุ่มเดียว

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (ตาราง 15 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง ถ้านักเรียนมีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย 2) ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ แต่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย 3) ในกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากที่สุด

เมื่อทำการพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัวในกลุ่มรวม พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 87.39 และ 73.97)

สำหรับการพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว คือ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม หรือลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน พบว่า นักเรียนชั้น ม.1 ที่มีประสบการณ์เล่นหมากล้อมมาก มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์เล่นหมากล้อมน้อย และนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ (ตาราง 3 ส่วนที่ 2) ซึ่งพบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีประสบการณ์เล่นหมากล้อมมาก พบผลในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.1 2) มีนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง พบในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม 3) ในกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์เล่นหมากล้อมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง พร้อมกัน พบในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2

4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝึ้อุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว(ส่วนที่2)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝึ้อุปสรรค โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนแตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง ปริมาณการรายงานของนักเรียนที่เกี่ยวกับตนเองว่านักเรียนได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับเด็ก ได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ช่วงคะแนนที่ได้ระหว่าง 10 – 60 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 44.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 7.73) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 45 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 10 – 44 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนต่ำ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระร่วมกัน 2 ตัว ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม 7 กลุ่ม (ตาราง 4) พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน ในกลุ่มนักเรียนชายเพียงกลุ่มเดียว

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 16 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ถ้ามีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนต่ำ 2) ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนสูง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย 3) ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนต่ำ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย 4) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก

และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากที่สุด

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่า เอฟ (F)			% ทำนาย
		การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	ลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน	(η^2)	
		(n)	(ข)		
รวม	435	<1	113.79***	3.54	23.3
นักเรียนชาย	196	1.04	67.76***	5.26*	29.6
นักเรียนหญิง	239	<1	46.43***	<1	17.7
ชั้น ม.1	144	<1	31.65***	<1	19.6
ชั้น ม.2	143	<1	50.85***	<1	31.7
ชั้น ม.3	148	<1	30.01***	1.83	20.8
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	276	<1	71.11***	<1	22.2
พ่อแม่แยกกัน	159	2.07	41.06***	2.99	26.7

* คำนัยสำคัญที่ระดับ .05, **ที่ระดับ .01, ***ที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 86.82	น้อย = 73.94
นักเรียนชาย	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.08	น้อย = 71.63
นักเรียนหญิง	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 86.91	น้อย = 76.29
ชั้น ม.1	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.39	น้อย = 74.80
ชั้น ม.2	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.15	น้อย = 72.66
ชั้น ม.3	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 85.79	น้อย = 74.46
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 86.61	น้อย = 73.46
พ่อแม่แยกกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก = 87.37	น้อย = 75.03

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัวในกลุ่มรวม พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝึ้อุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวแปรเดียว คือ ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝึ้อุปสรรค มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 86.82 และ 73.94) ตามลำดับ ในกลุ่มย่อย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ พบผลในกลุ่มย่อยสำคัญทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคมาก คือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยทุกกลุ่ม

4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝึ้อุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว(ส่วนที่2)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพื้นฝึ้อุปสรรค โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตนแตกต่างกัน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ปริมาณการรายงานของนักเรียนที่เกี่ยวกับตนเองว่าความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถที่จะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียแก่ตนได้ ดังนั้นสิ่งที่ได้รับอยู่นั้นเกิดจากการกระทำของตนเอง โดยไม่เชื่อโชคลางหรือความบังเอิญ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง ช่วงคะแนนที่ได้ระหว่าง 11 – 90 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 54.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 9.85) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 55 – 90 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 11 – 54 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระร่วมกัน 2 ตัว ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม 7 กลุ่ม (ตาราง 5) พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชาย และกลุ่มพ่อแม่อยู่ด้วยกัน

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 17-19 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) ในกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย 2) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ถ้ามีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ 3) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แต่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ 4) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนสูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และความเชื่ออำนาจในตนต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และความเชื่ออำนาจในตนสูง พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากที่สุด

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหา และพื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

ส่วนที่1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่า เอฟ (F)			% ทำนาย
		การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	ความเชื่ออำนาจ ภายในตน	(η ²)	
		(ก)	(ข)		
รวม	435	5.76*	137.42***	6.17*	27.0
นักเรียนชาย	196	9.22**	92.44***	10.99***	36.4
นักเรียนหญิง	239	<1	51.05***	<1	19.4
ชั้น ม.1	144	<1	38.49***	3.21	23.9
ชั้น ม.2	143	2.63	53.60***	<1	32.2
ชั้น ม.3	148	5.41*	44.39***	3.38	27.4
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	276	1.67	83.35***	7.01**	26.8
พ่อแม่แยกกัน	159	6.58*	49.37***	<1	29.1

* ค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05, **ที่ระดับ .01, ***ที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน	มาก = 82.30	น้อย = 79.56
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.61	น้อย = 74.25
นักเรียนชาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน	มาก = 83.33	น้อย = 77.96
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 89.14	น้อย = 72.15
นักเรียนหญิง	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.05	น้อย = 76.47
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 88.60	น้อย = 75.29
ชั้น ม.1	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.37	น้อย = 72.96
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.37	น้อย = 72.96
ชั้น ม.2	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน	มาก = 82.99	น้อย = 78.63
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.05	น้อย = 74.57
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.00	น้อย = 73.63
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 87.00	น้อย = 73.63
พ่อแม่แยกกัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน	มาก = 84.59	น้อย = 79.92
	ความเชื่ออำนาจภายในตน	มาก = 88.65	น้อย = 75.86

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัวในกลุ่มรวม พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว ทีละตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันหรือความเชื่ออำนาจในตน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 82.30 และ 79.56ตามลำดับ) หรือนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 87.61และ 74.25ตามลำดับ)

สำหรับการพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทัน หรือความเชื่ออำนาจในตน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันต่ำ พบผลในกลุ่มย่อยสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนชั้นม.3 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ และพบอีกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ พบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมาก คือ 1)นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มม.3 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ 2) นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง พบในกลุ่มแยกย่อยทุกกลุ่ม

4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว(ส่วนที่2)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง ปริมาณการรายงานของนักเรียนที่เกี่ยวกับตนเองว่า นักเรียนรับรู้ว่ามีบิดามารดาได้อธิบายเหตุผลในขณะที่มีการลงโทษ หรือให้รางวัลและเหมาะสมกับการกระทำมากกว่าการที่จะปฏิบัติตามอารมณ์ของบิดามารดา นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กสามารถจะทำนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ดินกระทำพฤติกรรมต่างๆ แล้ว มากน้อยเพียงใด พิสัยของคะแนนที่ได้ระหว่าง 10 – 60 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 38.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 7.54) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 39 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 10 – 38 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ปริมาณการรายงานของนักเรียนที่เกี่ยวกับตนเองว่า มีความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จไปด้วยดี ได้ผลเยี่ยมโดยทุ่มเทความพยายามทั้งหมดที่มีอยู่จนสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พิสัยของคะแนนที่ได้ระหว่าง 10 – 60 คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 43.45ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เท่ากับ 6.69) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูง เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 44 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำ เป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 10 – 43 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระร่วมกัน 2 ตัว ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม 7 กลุ่ม (ตาราง 6)พบว่า

ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มชั้นม.2

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 20 - 21 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 2) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ถ้ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ 3) ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัวในกลุ่มรวม พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว ทีละตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 84.82 และ 77.05 ตามลำดับ) หรือนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 82.78 และ 79.08 ตามลำดับ)

สำหรับการพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ พบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และพบอีกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ พบผลในกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มม.2 และกลุ่มบิตามารดาแยกกันอยู่

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและ
 ฟื้นฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่ม
 รวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่า
 อุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

ส่วนที่1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่า เอฟ (F)			% ทำนาย
		การอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผล(n)	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ข)	(n*ข)	
รวม	435	34.35***	7.79**	1.62	12.3
นักเรียนชาย	196	18.95***	4.48*	4.11*	16.3
นักเรียนหญิง	239	11.98***	5.35*	<1	9.8
ชั้น ม.1	144	6.10*	<1	<1	6.0
ชั้น ม.2	143	25.07***	4.20*	6.59**	23.5
ชั้น ม.3	148	10.83***	2.83	<1	12.5
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	276	24.46***	2.26	3.00	12.1
พ่อแม่แยกกัน	159	7.81**	8.86**	<1	16.0

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05, **ที่ระดับ .01, ***ที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 84.82	น้อย = 77.05
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก = 82.78	น้อย = 79.08
นักเรียนชาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 83.99	น้อย = 74.56
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก = 81.56	น้อย = 76.98
นักเรียนหญิง	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 85.32	น้อย = 79.65
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก = 84.38	น้อย = 80.59
ชั้น ม.1	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 85.08	น้อย = 78.68
ชั้น ม.2	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 85.16	น้อย = 74.55
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก = 82.02	น้อย = 77.68
ชั้น ม.3	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 84.91	น้อย = 77.31
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 84.34	น้อย = 76.06
พ่อแม่แยกกัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก = 85.68	น้อย = 79.62
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก = 85.88	น้อย = 79.42

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมาก คือ 1)นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม 2) นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบในกลุ่มรวมและแยกย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มนักเรียนชั้นม.2 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่

4.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดี่ยว(ส่วนที่2)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พิจารณาตามตัวแปรอิสระร่วมกัน 2 ตัว ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และ

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มแยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม 7 กลุ่ม (ตาราง 7) พบว่าความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในกลุ่มรวม กลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนหญิงและกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ พบผลว่า 1) ในกลุ่มรวม (ตาราง 22 ภาคผนวก ข) พบว่า 1.1 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 1.2 ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 1.3 ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย แต่ถ้ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ 1.4 ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคน้อยที่สุด 2) ในกลุ่มนักเรียนหญิง (ตาราง 23 ภาคผนวก ข) พบว่า 2.1 นักเรียนหญิงที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 2.2 ในกลุ่มนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ถ้ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนหญิงที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ 2.3 ในกลุ่มนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคน้อยที่สุด 3) ในกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 24 ภาคผนวก ข) พบว่า 3.1 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 3.2

ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 3.3 ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ถ้ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ 3.4 ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง พร้อมกัน มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนในกลุ่มนิยามารดาอยู่ด้วยกันที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ พร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคน้อยที่สุด

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย(ส่วนที่1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ตามระดับตัวแปรอิสระที่ส่งผลเดียว(ส่วนที่2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่า เอฟ (F)			% ทำนาย
		การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล(ก)	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน(ข)	(ก*ข)	
รวม	435	12.30***	69.04***	4.35*	25.2
นักเรียนชาย	196	4.51*	38.93***	<1	29.1
นักเรียนหญิง	239	6.86**	28.85***	4.97*	20.8
ชั้น ม.1	144	1.61	16.87***	2.74	20.7
ชั้น ม.2	143	4.30*	31.67***	<1	33.1
ชั้น ม.3	148	7.47**	19.38***	2.86	24.1
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	276	8.67**	40.33***	5.22*	25.2
พ่อแม่แยกกัน	159	3.43	28.71***	<1	25.7

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05, **ที่ระดับ .01, ***ที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =83.86	น้อย =79.32
	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =86.97	น้อย =76.21
นักเรียนชาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =82.73	น้อย =78.15
	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =87.17	น้อย =73.71
นักเรียนหญิง	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =84.64	น้อย =80.48
	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =86.83	น้อย =78.29
ชั้น ม.1	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =87.48	น้อย =77.31
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =82.80	น้อย =78.12
ชั้น ม.2	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =86.81	น้อย =74.11
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =84.56	น้อย =78.84
ชั้น ม.3	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =86.31	น้อย =77.09
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =83.71	น้อย =78.85
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =86.52	น้อย =76.04
	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก =87.72	น้อย =76.48
พ่อแม่แยกกัน	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	มาก =87.72	น้อย =76.48

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัวในกลุ่มรวม พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว ทีละตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หรือลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 83.86 และ 79.32 ตามลำดับ) หรือนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) 86.97 และ 76.21 ตามลำดับ)

สำหรับการพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเช่นเดียวกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หรือลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ พบผลในกลุ่มย่อย 5กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มม.2 กลุ่มม.3 และกลุ่มบิดา มารดาอยู่ด้วยกัน และพบอีกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการ

เผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง พบผลในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมาก คือ 1)นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มม.2 กลุ่มม.3 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง พบในกลุ่มรวมและแยกย่อยทุกกลุ่ม

4.7 ผลการทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เมื่อใช้ตัวแปรในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม ร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานและแบบเป็นขั้น (Standard and Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวทำนาย 3 ชุด ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล) ตัวทำนายชุดที่ 2 กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเอง และความเชื่ออำนาจในตนเอง) ตัวทำนายชุดที่ 3 เป็นการรวมตัวทำนายชุดที่ 1 ตัวทำนายชุดที่ 2 และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ ทศนคติต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค รวมเป็น 7 ตัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายในชุดที่ 3 ว่าสามารถทำนายได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 ตามลำดับ

เมื่อนำคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานและแบบเป็นขั้น โดยใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล พบว่ากลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ทางสังคมสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 13.2 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ค่าเบต้า .36) หมายความว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากเท่าใด ก็มีฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 1 ในกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 ร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ในปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 9.5 ถึง 20.8 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย มีตัวทำนายที่สำคัญคือ

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการเล่นหมากล้อม (ค่าเบต้า .40 และ .18 ตามลำดับ) ทำนายได้ดีที่สุดในกลุ่มนักเรียนหญิง โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ค่าเบต้า .29)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนาย ชุดที่ 1 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมออกเป็นสองและสามกลุ่มย่อยและใช้ปริมาณความแตกต่างมากกว่าร้อยละ 5 เป็นเกณฑ์ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 ร่วมกันสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้แตกต่างกันมากกว่าร้อยละ 5 ในทุกกลุ่ม โดยกลุ่มนักเรียนชายมากกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง (ร้อยละ 20.8 กับ 9.5 ตามลำดับ) กลุ่ม ม.2 ได้มากกว่า ม.1 และ ม.1 ได้มากกว่า ม.3 (ร้อยละ 20.4 16.9 และ 10.3 ตามลำดับ) กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกันมากกว่ากลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ (ร้อยละ 13.3 กับ 13.1 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะเดิม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน พบว่า กลุ่มจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 41.0 โดยมีตัวทำนายสำคัญคือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .45 และ .27 ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนมากเท่าใด ก็มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายตัวทำนายชุดที่ 2 ในกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ในปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 32.3 ถึง 50.6 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .52 และ .27 ตามลำดับ) ทำนายได้ดีที่สุดในกลุ่มนักเรียนหญิง มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .37 และ .26 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนาย ชุดที่ 2 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมออกเป็นสองและสามกลุ่มย่อยและใช้ปริมาณความแตกต่างมากกว่าร้อยละ 5 เป็นเกณฑ์ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกันสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้แตกต่างกันมากกว่าร้อยละ 5 ในทุกกลุ่ม โดยกลุ่มนักเรียนชายมากกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง (ร้อยละ 50.6 กับ 32.3 ตามลำดับ) กลุ่ม ม.1 ได้มากกว่า ม.2 และ ม.2 ได้มากกว่า ม.3 (ร้อยละ 44.8 42.6 และ 38.6 ตามลำดับ) กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกันมากกว่ากลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ (ร้อยละ 42.3 กับ 38.6 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนาย ชุดที่ 3 คือ กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล กลุ่มจิตลักษณะเดิม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ ทักษะคิดต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 41.2 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .45 และ .27 ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน มากเท่าใด ก็มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนาย ชุดที่ 3 ในกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคในกลุ่มย่อยต่างๆได้ในปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 32.7 ถึง 51.2 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .52 และ .27 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มนักเรียนหญิง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ค่าเบต้า .37 และ .26 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนาย ชุดที่ 3 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมออกเป็นสองและสามกลุ่มย่อยและใช้ปริมาณความแตกต่างมากกว่าร้อยละ 5 เป็นเกณฑ์ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคได้แตกต่างกันมากกว่าร้อยละ 5 ในทุกกลุ่ม โดยกลุ่มนักเรียนชายมากกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง (ร้อยละ 51.2 กับ 32.7 ตามลำดับ) กลุ่ม ม.1 ได้มากกว่า ม.2 และ ม.2 ได้มากกว่า ม.3 (ร้อยละ 47.1 44.1 และ 38.7 ตามลำดับ) กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกันมากกว่ากลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ (ร้อยละ 42.8 กับ 38.9 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 ปริมาณการทำนายอยู่ระหว่าง ร้อยละ 9.5 ถึง 20.8 พบตัวทำนายสำคัญ 3 ลำดับแรก คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การเล่นหมากล้อม และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย ตัวทำนายชุดที่ 2 ปริมาณการทำนายอยู่ระหว่าง ร้อยละ 32.3 ถึง 50.6 พบตัวทำนายสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย ตัวทำนายชุดที่ 3 ปริมาณการทำนายอยู่ระหว่าง ร้อยละ 32.7 ถึง 51.2 พบตัวทำนายสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนชาย

สรุปได้ว่า ปริมาณการทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจากชุดตัวแปรทำนายรวม 7 ตัวทำนายไม่แตกต่างกับการทำนายโดยชุดตัวที่ 1 กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปรหรือ ชุดตัวแปรที่ 2 กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ชุดใดชุดหนึ่งที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ทำนายลำดับรองลงมา มากกว่าร้อยละ 5 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย พิสัยเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างอยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 2.3 โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างมากที่สุดคือ กลุ่มนักเรียนชั้น ม.1

ตาราง 8 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ด้วยตัวทำนายชุดที่ 1: กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ชุดที่ 2: กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร และชุดที่ 3: กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร รวมเป็น 7 ตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ชุดที่ 1: กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม (1,2,3)			ชุดที่ 2: กลุ่มจิตลักษณะเดิม (4,5,6)			ชุดที่ 3: ชุดรวม (1,2,3,4,5,6,7)			% ทำนาย
		% ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบี่ยง ²	% ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบี่ยง ²	% ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบี่ยง ²	
รวม	435	13.2	3	.36	41.0	6.5	.45, .27	41.2	6.5	.45, .27	0.2
นักเรียนชาย	196	20.8	3,1	.40, .18	50.6	6.5	.52, .27	51.2	6.5	.52, .27	0.6
นักเรียนหญิง	239	9.5	3	.29	32.3	6.5	.37, .26	32.7	6.5	.37, .26	0.4
ม.1	144	16.9	3,2,1	.43, -.25, .19	44.8	6.5	.54, .18	47.1	6.5	.54, .18	2.3
ม.2	143	20.4	3	.45	42.6	6.5	.37, .36	44.1	6.5	.37, .36	1.5
ม.3	148	10.3	3	.31	38.6	6.5	.44, .56	38.7	6.5	.44, .26	0.1
พ่อแม่อยู่ ด้วยกัน	276	13.3	3	.36	42.3	6.5	.47, .26	42.8	6.5	.47, .26	0.5
พ่อแม่แยกกัน	159	13.1	3	.35	38.6	6.5	.40, .29	38.9	6.5	.40, .29	0.3

ค่าเบี่ยงเบนสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ * แสดงว่าความแตกต่างตามเกณฑ์อย่างน้อย 5% ของปริมาณการทำนายระหว่างตัวทำนายชุดที่ 3 กับตัวทำนายชุดที่ 2

% ทำนาย¹ มาจากการทำนายแบบโลว์เรสสุด ตัวทำนาย² มาจากการทำนายแบบเป็นขั้น

หมายเหตุ : ตัวทำนาย 1 หมายถึง ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม 2 หมายถึง การยอมรับความเสี่ยงส่วนบุคคล 3 หมายถึง การยอมรับความเสี่ยงเฉพาะบุคคล

4 หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเอง 6 หมายถึง ความเชื่ออำนาจในตนเอง

7 หมายถึง ทักษะคิดต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

บทที่ 5

การสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบปัจจัยเชิงสาเหตุ ทั้งด้านลักษณะสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ว่ามีความสำคัญเกี่ยวกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากน้อยเพียงใด ในบทนี้จะกล่าวสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน จำนวน 6 ข้อ จากนั้นจะกล่าวถึงข้อดี ข้อจำกัดของการวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อการการวิจัยและการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคทำให้สามารถตั้งสมมติฐานในงานวิจัยนี้ได้จำนวน 6 ข้อ ซึ่งทดสอบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในบทที่ 4 และสามารถสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลตามสมมติฐานในแต่ละข้อได้ดังนี้

5.1.1 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า “นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม” การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ 1) ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก และกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ส่วนตัวแปรตามคือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

มากกว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มนักเรียนชั้น ม. 2 เพียงกลุ่มเดียว เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวแปร พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว ดังนี้ 1) นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย โดยพบในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.1 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่า นักเรียนที่ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมาก จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมน้อย และนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งพบว่า การมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และวินัส ภัคตินรา(2546) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาวน์อารมณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยโสธร จำนวน 328 คน พบว่า ความฉลาดในการเผชิญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงว่า นักเรียนที่จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมาก จะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อมมากและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง

5.1.2 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า “นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม” การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ส่วนตัวแปรตามคือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มนักเรียนชายเพียงกลุ่มเดียว เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่า - อุปสรรค โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งพบว่า การมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนวินัส ภักดีนรา (2546) นั้นได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาวน์อารมณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยโสธร จำนวน 328 คน พบว่า ความฉลาดในการเผชิญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.3 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนในลักษณะตรงข้าม" การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย 2) ความเชื่ออำนาจในตน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ส่วนตัวแปรตามคือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ โดยพบในในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชายและกลุ่มชั้นม.3 เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละ

ตัวแปร พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว ดังนี้ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย โดยพบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนชั้น ม. 3 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ 2) นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ โดยพบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ นวลใหม่ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง ซึ่งได้หาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลทางบวกต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลทางลบ ต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคคือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษรภูมิดี (2546) ได้ศึกษาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค(AQ)ของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกันซึ่งได้หาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบต่างๆ นั้นส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในแต่ละด้านแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นต้น ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่ามีผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รั้งยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร

5.1.4 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนในลักษณะตรงข้าม" การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ส่วนตัวแปรตามคือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ โดยพบในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2 เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว ดังนี้

- 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย โดยพบในกลุ่มรวมทั้งหมด
- 2) นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ โดยพบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มนักเรียนชั้น ม.2 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาโดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งได้นำตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาศึกษาหาความสัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา

รายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค ความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค และความสามารถในการอดทนทนทานต่ออุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.5 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 5 กล่าวว่า “นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูงกว่านักเรียนลักษณะตรงข้าม” การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง และกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ส่วนตัวแปรตามคือ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่า

อุปสรรคมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนหญิงและกลุ่มบิตามารดาอยู่ด้วยกัน เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว ดังนี้ 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย โดยพบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มนักเรียนชั้นม.2 กลุ่มนักเรียนชั้นม.3 และกลุ่มบิตามารดาอยู่ด้วยกัน 2) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยพบในกลุ่มรวมและทุกกลุ่มย่อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธยา คุณไทยสงค์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 368 คน ซึ่งพบว่า การมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนวินัส ภักดีนรา (2546) นั้นได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาว์อารมณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยโสธร จำนวน 328 คน พบว่า ความฉลาดในการเผชิญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้

5.1.6 การสรุปผลและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 6 กล่าวว่า "ตัวทำนายชุดที่ 3 ประกอบด้วย ตัวทำนายกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ตัวทำนายชุดที่ 1) และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน (ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ ทศนคติต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค รวม 7 ตัวแปร สามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนได้มากกว่าการใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือตัวทำนายชุดที่ 2 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว อย่างน้อยร้อยละ 5"

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานและแบบเป็นขั้น (Standard and Stepwise Multiple Regression Analysis) ของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ด้วยตัวทำนายชุดที่ 3 (สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์) รวม 7 ตัว

แปร ร่วมกันสามารถทำนายความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้ ไม่แตกต่างจากตัวทำนายชุดที่ 1 หรือชุดที่ 2 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว

การสรุปผลและอภิปรายผลนอกเหนือสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานและแบบเป็นขั้น (Standard and Stepwise Multiple Regression Analysis) ของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (ตาราง 8) จะเห็นได้ว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ตัวทำนายสำคัญ 2 ลำดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และประสบการณ์การเล่นหมากล้อม โดยการทำนายต่ำสุดอยู่ที่กลุ่มนักเรียนหญิง และรองลงมาคือกลุ่มนักเรียนชั้น ม.3 โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ที่ร้อยละ 9.5 และ 10.3 ตามลำดับ ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 ตัวทำนายสำคัญ 2 ลำดับแรก ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยการทำนายต่ำสุดอยู่ที่กลุ่มนักเรียนหญิง โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ที่ร้อยละ 32.3 ฉะนั้น จึงควรพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่ออำนาจในตน มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ส่งเสริมให้มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และสนับสนุนการมีประสบการณ์การเล่นหมากล้อมให้เพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และควรที่จะพัฒนาในกลุ่มนักเรียนหญิงและกลุ่มนักเรียนชั้น ม.3 เป็นอันดับแรก

5.2 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

5.2.1 ข้อดีของการวิจัย

งานวิจัยนี้แสดงความสัมพันธ์ของ ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม (ประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล) จิตลักษณะเต็ม (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน) และทัศนคติต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค จากตาราง 8 ทำให้ทราบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อมเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในอันดับต้นๆ ดังนั้นการพัฒนาความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ควรพัฒนานักเรียนให้มีความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการเล่นหมากล้อม เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตต่อไป

5.2.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ในการศึกษาประสบการณ์การเล่นหมากล้อม การหาแหล่งอ้างอิงค่อนข้างน้อยเพราะยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักในด้านวิชาการ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในลักษณะเชิงทดลอง เพื่อสนับสนุนตัวแปรลักษณะสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ว่าส่งผลต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างไร

2) การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง เช่น กลุ่มที่เล่นหมากล้อมกับกลุ่มที่เล่นหมากรุกไทย หรือเกมกระดานอื่นๆ ว่ามีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน อย่างไร

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษร ภูมิดี. (2546). การศึกษาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ)ของนักเรียนที่มี
บุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ก่อกศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์. (2545). CEO โลกตะวันออก. กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์คอมิกส์.
- งามตา วนินทานนท์. (2535). จิตวิทยาสังคม. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
ทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2524). แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวรายได้
น้อยที่อยู่ในตัวเมือง. รายงานการวิจัยฉบับที่ 24. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2531). ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปี พ.ศ. 2526-2536. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. (2521). พฤติกรรมศาสตร์
เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ : การวิจัยและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วนินทานนท์ และคณะ. (2536). ลักษณะทางจิตและพฤติกรรม
ของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน. รายงานการวิจัยทุน
สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงาน
การวิจัย ฉบับที่ 21 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยานิวเคลียร์
เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. กรุงเทพ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2547). จิตลักษณะที่สำคัญตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
และพฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์

- ธีรวัฒน์ ผลิตยชุติมา. (2547). ปัจจัยด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ และจิตติมา วัฒนโสภาคี. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ในการแก้ปัญหา (AQ) เชาวน์อารมณ์ (EQ) จริยธรรมธุรกิจและความเครียดของผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์และทิพย์สุดา เมธีพลกุล. (2551). เชาวน์ในการแก้ปัญหา (AQ) เชาวน์อารมณ์ (EQ) และบุคลิกภาพของนักธุรกิจเชื้อสายจีนในประเทศไทยกับนักธุรกิจเชื้อสายจีนในประเทศจีน. สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทัศนาก้องกิติ. (2528). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นไทย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นนุช ไรจนเลิศ. (2533). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวิรินทร์ ตาก้อนทอง. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบการอ้างสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนแตกต่างกัน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ สีนพูน. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน ความรู้พื้นฐานเดิม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดมุกดาหาร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นิภา ทองไชย. (2525). หลักสูตรและการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- บุญรับ คักดีมีณี. (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางทำงานราชการ*.
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี-
 นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประทีป จินนี. (2539). *ผลการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของตนที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่ม
 ประสิทธิภาพการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*.
 รายงานการวิจัยฉบับที่ 61. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปราณี จันทร์หอม. (2541). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว*
 รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม.
- ปาริฉัตร อันประเสริฐ. (2543). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับ
 เชาวน์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 โรงเรียนศึกษานารี กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เปรมจิต ทศตะ. (2516). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการ
 ศึกษา ประสานมิตร.
- ปอแก้ว ศิริจันทร์. (2547). *ผลของการฝึกมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตและ
 ควบคุมตนเองและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญาณินพนธ์
 กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร.
- ฝน แสงกิ่งแก้ว. (2524, 12 กรกฎาคม-ตุลาคม). "ความผูกผันรักใคร่ในครอบครัว." *สมาคมนักจิตแพทย์
 แห่งประเทศไทย*. หน้า 100.
- พานี ขอสุข. (2542). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง
 ต่อการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนรู้การกำกับตนเองของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา)
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พูลสุข บุญก่อเกื้อ. (2548). ผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทธีรา รอดตการ. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภัทราภรณ์ สุกาญจนภรณ์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการทำงาน ทักษะคิดต่อวิชาชีพ ทักษะติดต่อผู้ป่วย ความผูกพันต่อองค์กร และบรรยากาศในองค์กร กับ การปฏิบัติงานพยาบาลของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลตึกผ่าตัดและตรวจโรคอุบัติเหตุ โรงพยาบาลศิริราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มะลิวรรณ เชียงทอง. (2548). ผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มันทนา ธรรมบุศย์. (2544, กันยายน). AQ กับความสำเร็จในชีวิต. วารสารวิชาการ. 4(9): 14
- มารีษา สก๊อต. (2548). จิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการทำงานของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มติชน. (2551). ข่าวสารบ้านเมือง. สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2551, จาก http://www.parliament.go.th/news/news_detail.php?prid=12044.
- เมธยา คุณไทยสงค์. (2546). จิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ระวีวรรณ กันวี. (2547). ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและด้านจิตลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- รัชนิกร ประसार. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ จท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ้ายเอกสาร.
- รินรวย มิ่งขวัญ. (2535). *ความรู้และทัศนคติของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตการศึกษา 9*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลินดา สุวรรณดี. (2543). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). *เจตคติ : แนวคิด วิธีการวัดและมาตรวัด*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทยา นาควัชระ. (2544). *เลี้ยงลูกให้เก่งดีมีความสุข IQ, EQ, MQ, AQ*. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิลาสลักษณ์ ชิววลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของคนที่มีความตั้งใจภายในของนักเรียน*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 81. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิสุทธิ อธิภิญโญ. (2539). *ตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ในการขับขีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการขับขีอย่างปลอดภัยของผู้ขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ จท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วินัส ภัคดิษฐา. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาวน์อารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศิริพร สถิตยถาวร. (2540). *ผลของการใช้ข้อมูล และการสนับสนุนทางอารมณ์ต่อความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัดของผู้ป่วยที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน แตกต่างกัน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ศรีเอทีเฟอเรน.

- สถาบันสอนหมากล้อม. (2551). กลยุทธ์บนหมากล้อม. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2551, จาก http://www.happygenius.com/pre_bangkokthurakij.html
- สมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย. (2550). หมากล้อมคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2550, จาก <http://www.thaigo.org/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=1>
- สมพงษ์ ตุ่มสวัสดิ์. (2516). การใช้กระดานหมากลูกไทยเป็นเครื่องทดสอบสติปัญญา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมิตตรา เจิมพันธ์. (2545). จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวรรณ ตีรชัน. (2530). ผลการใช้บทบาทสมมุติที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ห้องสมุด ERECTRONIC LIBRARY. (2551). เอกวิ ไอคิว อีคิว. สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2551, จาก http://www.elib-online.com/doctors/mental_aq01.html
- พัทวันต์ วิริยะสัตธา. (2546). ความคิดเห็นของผู้เล่นหมากล้อมต่อการนำแนวคิดจากหมากล้อมมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหาร. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อัจฉรา พุ่มดวง. (2527). ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนกับพฤติกรรมการเผชิญภาวะเครียดในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสีรักษา. วิทยานิพนธ์ จท.ม. (การพยาบาลอายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัจฉรา สุขารมณ และคณะ. (2528). กรอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางสติปัญญาด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. รายงานการวิจัยฉบับที่ 31 สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อนันต์ ดุลยพีรดิศ. (2547). ความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนด้านการเรียน และนิสัยในการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อนันต์ นวลใหม่. (2549). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์(EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุษา ธนาบุญฤทธิ. (2544). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อ้อมเดือน สดมนี, พรเทพ เถียรนพเก้า และสุชุมล เกษมสุข. (2548). *ประสิทธิผลในการฝึกอบรมทักษะและจิตลักษณะที่มีผลต่อพฤติกรรมประหยัดน้ำและไฟฟ้าของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 98 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอมอร งามธรรมนิตย์. (2546). *ความเครียดในการปฏิบัติงานและความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตนกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลศิริราช*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bandura, A. (1977). *Social learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- (1986). *Social foundations of thought and action : a social cognitive theory*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Guilford, J. P. (1959). *Personality*. New York, McGraw-Hill
- McClelland, D. C. (1961). *The Achievement Society*. Princeton, N.J., Van Nostrand.
- Paul, G. Stoltz, (1997). *Adversity Quotient : Turning Obstacles into Opportunities*. New York : John Wiley & Son Inc.
- (2000). *Adversity Quotient @ Work_ : Make Everyday Challenges the Key to Your Success--Putting the Principles of AQ into Action*. New York : William Morrow.
- Rotter, J. B. (1966). "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," *Psychological Monographs ; General and Applied*. 60(1) : Whole No. 609.
- Sears, R. R. (1957). *Patterns of Child Rearing*. Evanston, Ill. : Row, Peterson

Strickland, B.R. (1977). "Internal-External Control of Reinforcement" in *Personality Variables in Social Behavioral*. Edited by Thomas Blass. New York : John Wiley and Son.

ภาคผนวก ก
(เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย)

แบบสอบถามนักเรียน

สวัสดีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ข้าพเจ้ากำลังดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนักเรียน ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง โดยการตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อและทุกตอน โดยตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี ข้อมูลของนักเรียนจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ผลในภาพรวม และจะไม่มีกานำผลไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์เป็นรายบุคคลแต่อย่างใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนานักเรียนและสังคมต่อไป

ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัย นางสาวพชรภรณ์ เชียงสิน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. มัธยมศึกษาปีที่
4. สถานภาพของบิดามารดา

☐ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	☐ พ่อแม่แยกกันอยู่
--	---

ตอนที่ 2 การเผชิญปัญหาและอุปสรรคในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง : 1) ให้ใส่เครื่องหมาย ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

- 2) กรุณาทำให้ครบทุกข้อ แม้บางข้ออาจไม่เกิดขึ้นจริงกับนักเรียนก็ตาม แต่ให้จินตนาการสมมติว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์ขึ้นกับนักเรียน จะคิดและตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นอย่างไร

1. เมื่อนักเรียนตั้งใจเรียนเต็มที่แล้ว แต่ยังไม่เคยขออาจารย์คำปรึกษา นักเรียนจะจำคำตักเตือนและตั้งใจเรียนต่อไป ($r=.22$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง
2. นักเรียนร่วมกับเพื่อนแข่งกีฬา แต่ยังไม่เคยชนะการแข่งขัน นักเรียนคิดว่าตนเองไม่ควรจะแข่งกีฬาประเภทนี้ต่อไป ($r=.40$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง
3. เมื่อนักเรียนต้องโต้เถียงกับเพื่อนร่วมกลุ่ม นักเรียนจะพยายามคุมอารมณ์เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ($r=.26$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

4. ถ้ารถจักรยานที่นักเรียนพยายามเก็บเงินซื้อ มา ถูกขโมยไป นักเรียนทุกขใจและรู้สึกเข็ดขยาด จนตัดสินใจว่าจะไม่ซื้อจักรยานอีก ($r = .34$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

5. นักเรียนและพี่น้องถูกลดเงินค่าขนม และต้องช่วยพ่อแม่ทำงานมากขึ้นเพราะครอบครัวกำลัง อยู่ในภาวะวิกฤตินักเรียนจะสู้และช่วยพ่อแม่ต่อไป ($r = .31$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

6. เมื่อกลุ่มที่นักเรียนเป็นหัวหน้าทำงานผิดพลาด เนื่องจากความสะเพร่าของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้กลุ่มได้รับความเดือดร้อน สิ่งแรกที่นักเรียนจะทำ คือยินดีร่วมรับผิดชอบและหาแนวทางแก้ไข ($r = .33$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

7. เมื่อนักเรียนมีเงินจำนวนมากและชอบซื้อของ ในสภาพเศรษฐกิจตกต่านักเรียนยังซื้อของ อย่างเดิมต่อไป เพราะนักเรียนมีเงินจ่าย ($r = .57$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

8. โครงการวิทยาศาสตร์ที่กลุ่มนักเรียนทำ ขาดอุปกรณ์สำคัญ จึงทำให้การทำงานหยุดชะงัก นักเรียนจะลองหาวัสดุอื่นที่นำมาใช้แทนได้ไปก่อน ($r = .20$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

9. นักเรียนกำลังจะกลับบ้านหลังทำความสะอาดห้องเรียนเสร็จแล้ว ระหว่างเดินบนอาคาร นักเรียนเห็นห้องเรียนห้องหนึ่งเปิดพัดลมทิ้งไว้แต่ห้องปิดล็อกแล้ว นักเรียนไม่ต้องสนใจ เพราะไม่ใช่ห้องเรา ($r = .64$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

10. เมื่อนักเรียนต้องเจอกับปัญหาด้านการเรียนอยู่บ่อยๆ นักเรียนรู้สึกท้อแท้และรู้สึกว่าชีวิตนี้มีแต่ความล้มเหลว ($r = .50$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

11. เมื่อนักเรียนพลาดการแข่งขัน ซึ่งเป็นกิจกรรมประจำปีที่นักเรียนต้องการเข้าร่วมมาก นักเรียนรู้สึกเสียตาย คงไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมดีๆ แบบนี้อีกแล้ว ($r = .33$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

12. นักเรียนไปตรวจร่างกายเพราะรู้สึกร่างกายไม่ปกติ ผลตรวจออกมาว่านักเรียนมีความเสี่ยงเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจผิดปกติ นักเรียนรู้สึกว่า ตนเองเคราะห์ร้ายเหลือเกิน มีแต่โรคภัยไข้เจ็บอายุคงไม่ยืนยาวแน่ ($r = .48$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

13. นักเรียนชอบเพื่อนคนหนึ่งมากและบอกชอบเพื่อนคนนั้นไป แต่เพื่อนกลับปฏิเสธ นักเรียนผิดหวังไม่กล้าบอกชอบใครอีกต่อไป ($r = .41$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

14. ถ้านักเรียนถูกตรวจพบว่าติดเชื้อเอดส์ นักเรียนคงหมดหวังในชีวิตและตายดีกว่า ($r = .49$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

15. รุ่นน้องนักเรียนได้เป็นประธานชุมนุม/ชมรม หนึ่งที่นักเรียนคิดว่าตนเองมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งนั้นมากกว่าจึงรู้สึกผิดหวังและคิดว่าคงไม่มีโอกาสได้รับตำแหน่งอะไรอีกแล้ว ($r = .66$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

16. นักเรียนตอบคำถามในห้องเรียนผิด ทำให้นักเรียนอายมาก นักเรียนคิดว่าต่อไปถ้าโดนเรียกจะไม่ตอบอีกแล้ว ($r = .64$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

17. นักเรียนทำข้อสอบวิชาหนึ่งผิดพลาดไปทำให้นักเรียนสอบตกนักเรียนเสียใจมาก เพราะแต่ก่อนนักเรียนเคยได้คะแนนวิชานี้เป็นอันดับต้นๆของห้อง นักเรียนจะทุกข์ใจไปอีกนาน เพราะยอมรับคะแนนไม่ได้ อยากหลบหน้าเพื่อนไปให้พ้นๆ ($r = .63$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

18. นักเรียนเป็นตัวแทนนักกีฬาโรงเรียนไปแข่งขันระดับเขต แต่ว่าพลาดตกรอบแรกไม่ได้รับรางวัลอะไรเลย นักเรียนรู้สึกเสียใจและได้รับคำถากถางจากเพื่อนมากมาย นักเรียนจะท้อแท้ ขาดความมั่นใจและจะเลิกเล่นกีฬาตลอดไป ($r = .65$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 การเล่นเกมหมากล้อม

คำชี้แจงในการตอบ คำถามแต่ละข้อมี 2 ประโยค คือประโยค (ก) และ (ข) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกีฬาหมากล้อม โปรดอ่านประโยค (ก) แล้วพิจารณาว่าตรงกับนักเรียนในปริมาณมากน้อยเพียงใด และให้นักเรียนตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย “/” ลงในช่องว่างเหนือวลี “ไม่เคยเลย” “นาน ๆ ครั้ง” “บ่อยครั้ง” “เป็นประจำ” หลังจากนั้นให้นักเรียนอ่านประโยค (ข) แล้วตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย “/” เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” ซึ่งตรงกับความเป็นจริงกับตัวนักเรียนมากที่สุด **กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ**

1. (ก) ท่านเคยได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประโยชน์ของกีฬาหมากล้อม ($r = .66$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

- (ข) เรื่องราวเกี่ยวกับประโยชน์กีฬาหมากล้อมที่ได้ฟังทำให้ท่านสนใจอยากลองเล่นบ้าง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. (ก) ท่านเคยอ่านหนังสือเกี่ยวกับกีฬาหมากล้อม ($r = .74$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

- (ข) การอ่านหนังสือเกี่ยวกับกีฬาหมากล้อมไม่ช่วยให้เข้าใจถึงคุณค่าของกีฬาประเภทนี้มากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. (ก) ท่านเคยค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับกีฬาหมากล้อมจากอินเทอร์เน็ต ($r = .75$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

- (ข) การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตทำให้เรียนรู้เรื่องทักษะการเล่นกีฬาหมากล้อมเพิ่มมากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. (ก) ท่านมีประสบการณ์ชมการเล่นกีฬาหมากล้อม ($r = .78$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

- (ข) ประสบการณ์ชมการเล่นกีฬาหมากล้อมไม่ช่วยให้ท่านตัดสินใจที่ต้องรอบคอบขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. (ก) ท่านเคยหัดเล่นกีฬาหมากล้อมจากอินเทอร์เน็ต ($r = .78$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การหัดเล่นกีฬาหมากล้อมจากอินเทอร์เน็ตเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. (ก) ท่านเคยลองเล่นกีฬาหมากล้อมกับเพื่อน ($r = .80$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การลองเล่นกีฬาหมากล้อมกับเพื่อนช่วยฝึกทักษะความจำมากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. (ก) ท่านเคยเรียนพิเศษกับวิทยากรสอนกีฬาหมากล้อม ($r = .73$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเรียนพิเศษไม่ช่วยให้ท่านมีไหวพริบในการเล่นกีฬาหมากล้อมมากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. (ก) ท่านเคยร่วมแข่งขันกีฬาหมากล้อมกับคนอื่น ๆ ($r = .83$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเคยร่วมแข่งขันกีฬาหมากล้อมกับคนอื่น ๆ ทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. (ก) ท่านเคยฝึกเล่นกีฬาหมากล้อมกับเพื่อน ($r = .80$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
 ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การฝึกเล่นกีฬาหมากล้อมช่วยให้มีความจำไว้น และเครียดมากขึ้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. (ก) ท่านเคยเข้าแข่งขันกีฬาหมากล้อมที่จัดขึ้นในโรงเรียนของท่าน ($r = .69$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเข้าแข่งขันกีฬาหมากล้อมในโรงเรียนช่วยฝึกความอดทนต่อผู้อื่นมากขึ้น

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. (ก) ท่านเคยเล่นกีฬาหมากล้อมกับเพื่อนในโรงเรียน ($r = .78$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเล่นกีฬาหมากล้อมกับเพื่อนในโรงเรียนทำให้ท่านมีเพื่อนน้อยลง

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. (ก) ท่านเคยเข้าแข่งขันกีฬาหมากล้อมที่จัดขึ้นนอกโรงเรียนของท่าน ($r = .72$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเข้าแข่งขันกีฬาหมากล้อมที่จัดขึ้นนอกโรงเรียนทำให้ท่านเป็นที่รู้จักของเพื่อน ๆ มากขึ้น

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. (ก) ท่านเคยเล่นกีฬาหมากล้อมบนอินเทอร์เน็ต ($r = .74$)

[.....] [.....] [.....] [.....]
ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

(ข) การเล่นกีฬาหมากล้อมบนอินเทอร์เน็ตไม่มีประโยชน์เลย

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 สิ่งที่คุณปกครองปฏิบัติต่อฉัน

คำชี้แจง : ให้ใส่เครื่องหมาย \checkmark ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าคุณรักฉันมาก ($r = .57$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ผู้ปกครองขอบปศุศุคยหอกล่อฉันที่เพื่อกับฉันเสมอ ($r = .51$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ผู้ปกครองต้องการให้ฉันมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่าง ($r = .49$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
4. ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของฉันเสมอ ($r = .68$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
5. ผู้ปกครองมักแสดงให้ฉันรู้ว่า ท่านภูมิใจในตัวฉันมาก ($r = .65$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
6. ผู้ปกครองชอบให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำกับฉันเสมอ ($r = .68$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
7. ผู้ปกครองชอบพูดคุยกับฉันด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเสมอ ($r = .60$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. ผู้ปกครองช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของฉันอยู่เสมอ ($r = .65$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
9. ผู้ปกครองไม่เคยแสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมากเพียงใด ($r = .20$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
10. ผู้ปกครองมักเห็นฉันดีกว่าคนอื่นเสมอ ($r = .25$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. ผู้ปกครองจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษฉันทุกครั้ง ($r = .35$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. ผู้ปกครองจะลงโทษฉันรุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน ($r = .39$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 ความมุ่งมั่นของฉันทัน

คำชี้แจง : ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ฉันทสามารถทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งได้ติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่เบื่อ ($r = .44$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
2. เมื่อทำงานใดๆฉันจะทุ่มเทความพยายามเพื่อให้ผลงานดีที่สุด ($r = .68$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
3. เมื่อทำงานใดๆฉันคิดว่าความพยายามเป็นสิ่งสำคัญ ($r = .60$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
4. เมื่อเริ่มต้นทำสิ่งใดฉันจะพยายามจนกระทั่งสำเร็จ ($r = .60$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
5. ฉันให้ความสนใจกับงานที่ยากและท้าทายความสามารถ ($r = .57$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
6. ฉันคิดว่าการเตรียมตัวอย่างเต็มที่เพื่อที่จะทำงานสำคัญๆนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ($r = .58$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
7. ฉันจะทำงานมากกว่าที่ได้ตั้งใจเอาไว้ ($r = .54$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. ฉันเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นในการเรียนเพื่ออนาคตที่ดี ($r = .58$)

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่ยากสอบตกจึงขยันทูหนังสือเรียน (r= .34)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. แม้ร่างกายจะสทปรก ฉันก็จะไม่อาบน้ำ ถ้ารู้สึกไม่ยากอาบ (r= .62)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่เงินใช้ (r= .20)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีคนนำขนมมาให้ที่บ้านฉันมักจะหยิบชิมก่อนเสมอ (r= .46)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 7 สิ่งที่มีกเกิดขึ้นกับฉัน

คำชี้แจง : ให้ใส่เครื่องหมาย ในข้อที่ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากนัก้อยเพียงใด

1. ฉันมักถูกกล่าวหาว่าทำผิดทั้งๆที่ไม่ได้ทำ (r= .46)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เป็นการยากที่จะชักจูงเพื่อนให้เชื่อตาม (r= .42)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. แทบจะเป็นไปไม่ได้ที่ฉันจะทำให้แม่เปลี่ยนใจในเรื่องใด (r= .44)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. เมื่อฉันทำสิ่งใดผิดพลาด ฉันรู้สึกว่าจะไม่สามารถที่จะทำให้สิ่งนั้นกลับถูกต้องได้ (r= .53)

.....
.....
.....
.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่อมีคนไม่ชอบเรา เราไม่มีทางจะแก้ไขอะไรได้ ($r = .56$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
6. ฉันเชื่อว่าปัญหาต่างๆจะคลี่คลายได้เอง โดยที่ฉันไม่จำเป็นต้องไปยุ่งเกี่ยวกับมัน ($r = .35$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
7. ฉันรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรบางอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่างๆ ไม่เคยให้ผลตามที่เราพยายามเลย ($r = .54$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. ฉันเชื่อว่าคนที่เก่งทางการเล่นกีฬานั้นส่วนใหญ่เป็นเพราะเกิดมาเก่งเอง ($r = .54$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
9. ฉันรู้สึกว่ามีคนใจร้ายกับฉันโดยที่ไม่มีเหตุผลเลย ($r = .47$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
10. ฉันรู้สึกว่ามีเด็กรุ่นราวคราวเดียวกับฉันคิดจะทำร้ายฉัน ฉันมีทางที่จะหยุดยั้งเขาได้น้อยมาก ($r = .36$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. ตามปกติแล้วฉันรู้สึกว่าฉันมีโอกาสที่จะเลือกอาหารรับประทานได้น้อยมากเมื่ออยู่บ้าน ($r = .50$)
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 8 จินกับการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

คำชี้แจง : ให้ใส่เครื่องหมาย \checkmark ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ฉันคิดว่าการเผชิญกับปัญหาต่างๆ จะมีประโยชน์ต่อชีวิตในภายหลัง ($r = .55$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

2. การเผชิญปัญหาทำให้ฉันเข้าใจตัวเองมากขึ้น ($r = .54$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

3. การเผชิญปัญหาช่วยให้ฉันมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ($r = .52$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

4. ฉันรู้สึกว่าคุณอุปสรรคสามารถช่วยพัฒนาความสามารถของเราได้ ($r = .46$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

5. ฉันชอบปัญหาและอุปสรรคเพราะเป็นเรื่องน่าตื่นเต้น น่าท้าทายในชีวิต ($r = .31$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

6. ฉันรู้สึกดีกับอุปสรรคต่างๆ ที่พบเจอเพราะเป็นประสบการณ์ที่ดี ($r = .47$)

.....
 เห็นด้วย เห็นด้วย ค่อนข้าง ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

7. ฉันจะไม่หลีกเลี่ยงเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ($r = .56$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

8. ขณะทำงานกลุ่มฉันพร้อมแก้ไขหากเกิดปัญหา ($r = .57$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

9. ฉันพร้อมที่จะเจอกับอุปสรรคในวิชาที่ฉันไม่ถนัด ($r = .55$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

10. ฉันพร้อมที่จะสู้ต่อแม้วิชาที่เรียนจะมีปัญหามาก ($r = .55$)

.....
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		อย่างยิ่ง

ภาคผนวก ข
(การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	กลุ่มคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	มาก(81-108 คะแนน)	80.74	13.76
	น้อย (18-80 คะแนน)		
การเล่นหมากล้อม	มาก(49-234 คะแนน)	48.56	48.47
	น้อย (0 - 48 คะแนน)		
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักล้นนับสนุน	มาก(45 - 60 คะแนน)	44.47	7.73
	น้อย(10 - 44 คะแนน)		
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	มาก(39 - 60 คะแนน)	38.26	7.54
	น้อย(10-38 คะแนน)		
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มาก(44 - 60 คะแนน)	43.45	6.69
	น้อย(10 - 43 คะแนน)		
ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน	มาก(44 - 60 คะแนน)	43.14	7.87
	น้อย(10-43 คะแนน)		
ความเชื่ออำนาจในตน	มาก(55 - 90 คะแนน)	54.05	9.85
	น้อย(11- 54 คะแนน)		
ทัศนคติต่อความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	มาก(46 - 60 คะแนน)	45.85	7.04
	น้อย(10- 45 คะแนน)		

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
พิจารณาตามการเล่นหมากล้อมและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเล่นหมากล้อม (ก)	1	1.74	1.74	0.01
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (ข)	1	18574.96	18574.96	126.50***
(ก*ข)	1	237.26	237.26	1.62
ความคลาดเคลื่อน	431	63289.01	146.84	
รวม	435	928202.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค
พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน(ก)	1	8.53	8.53	0.06
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (ข)	1	16634.67	16634.67	113.79***
(ก*ข)	1	517.24	517.24	3.54
ความคลาดเคลื่อน	431	63006.02	146.19	
รวม	435	2918202.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค
พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนและความเชื่ออำนาจในตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน(ก)	1	801.83	801.83	5.76*
ความเชื่ออำนาจในตน (ข)	1	19118.81	19118.81	137.42***
(ก*ข)	1	859.01	859.01	6.17*
ความคลาดเคลื่อน	431	59965.04	139.13	
รวม	435	2918202.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันผุอุปสรรค
พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล(ก)	1	5739.30	5739.30	34.35***
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ข)	1	1300.72	1300.72	7.79**
(ก*ข)	1	721.07	721.07	1.62
ความคลาดเคลื่อน	431	72005.38	167.07	
รวม	435	2918202.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล(ก)	1	1752.65	1752.65	12.30***
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ข)	1	9839.65	9839.65	69.04***
(ก*ข)	1	961.40	961.40	4.35*
ความคลาดเคลื่อน	431	61428.84	142.53	
รวม	435	2918202.00		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่มีการเล่นหมากล้อมและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.2

การเล่น หมากล้อม	ลักษณะมุ่ง อนาคตฯ	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
					(87.00)	(74.16)	(68.17)
มาก	มาก	22	24	89.63	2.63	15.47*	21.46*
มาก	น้อย	21	18	87.00		12.84*	18.83*
น้อย	น้อย	11	55	74.16			5.99
น้อย	มาก	12	46	68.17			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ใน
กลุ่มนักเรียนชาย

เลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21 (83.97)	11 (72.83)	12 (70.44)
มาก	มาก	22	52	90.19	6.22*	17.36*	19.75*
มาก	น้อย	21	41	83.97		11.14*	13.53*
น้อย	น้อย	11	69	72.83			2.39
น้อย	มาก	12	34	70.44			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มรวม

เลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	เชื่ออำนาจใน ตน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12 (84.83)	11 (74.29)	21 (74.20)
มาก	มาก	22	118	90.4	5.57*	16.11*	16.20*
น้อย	มาก	12	87	84.83		10.54*	10.63*
น้อย	น้อย	11	119	74.29			0.09
มาก	น้อย	21	111	74.20			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่ม
นักเรียนชาย

เลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	เชื่ออำนาจใน ตน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12 (83.53)	11 (72.40)	21 (71.91)
มาก	มาก	22	39	94.74	11.21*	22.34*	22.83*
น้อย	มาก	12	38	83.53		11.13*	11.62*
น้อย	น้อย	11	65	72.40			0.49
มาก	น้อย	21	54	71.91			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่า
อุปสรรค ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและมีความเชื่ออำนาจในตน ใน
กลุ่มพ่อแม่อยู่ด้วยกัน

เลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	เชื่ออำนาจใน ตน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12 (84.11)	11 (74.62)	21 (72.64)
มาก	มาก	22	75	89.88	5.77*	15.26*	17.24*
น้อย	มาก	12	54	84.11		9.49*	11.47*
น้อย	น้อย	11	69	74.62			1.98
มาก	น้อย	21	78	72.64			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มนักเรียนชาย

เลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล	แรงจูงใจ	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12 (79.50)	21 (74.65)	11 (74.46)
มาก	มาก	22	53	88.47	8.97*	13.82*	14.01*
น้อย	มาก	12	52	79.50		4.85	5.04
มาก	น้อย	21	22	74.65			0.19
น้อย	น้อย	11	69	74.46			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในกลุ่มนักเรียน
ชั้น ม.2

เลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล	แรงจูงใจ	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12 (80.27)	11 (75.10)	21 (74.00)
มาก	มาก	22	41	90.05	9.78*	14.95*	16.05*
น้อย	มาก	12	25	80.27		5.17	6.27
น้อย	น้อย	11	51	75.10			1.10
มาก	น้อย	21	26	74.00			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน
ในกลุ่มรวม

เลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21 (86.05)	12 (79.83)	11 (72.59)
มาก	มาก	22	141	87.89	1.84	8.06*	15.30*
มาก	น้อย	21	47	86.05		6.22*	13.46*
น้อย	มาก	12	78	79.83			7.24*
น้อย	น้อย	11	169	72.59			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ใน
กลุ่มนักเรียนหญิง

เลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21 (86.52)	12 (82.14)	11 (74.44)
มาก	มาก	22	85	87.14	0.62	5.00	12.70*
มาก	น้อย	21	28	86.52		4.38	12.08*
น้อย	มาก	12	48	82.14			7.70*
น้อย	น้อย	11	78	74.44			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค
 ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบใช้เหตุผลและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ใน
 กลุ่มพ่อแม่อยู่ด้วยกัน

เลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21 (85.98)	12 (80.36)	11 (71.73)
มาก	มาก	22	88	87.07	1.09	6.71*	15.34*
มาก	น้อย	21	31	85.98		5.62*	14.25*
น้อย	มาก	12	48	80.36			8.63*
น้อย	น้อย	11	109	71.73			

*มีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1	2	3	4	5	6	7	8	ความหมายของตัวแปร
1	80.74	13.46	1.00	.09	.14**	.36**	.23**	.53**	.60**	.12*	1 คือ ความฉลาดในการเจริญปัญญา
2	48.53	48.18	1.00	1.00	.16**	.12*	.22**	.14**	.05	.11*	2 คือ การเล็งเห็นมากล่อม
3	44.47	7.72	1.00	.52**	1.00	.44**	.30**	.11*	.40**	.40**	3 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักล้นนับสนุน
4	38.16	7.58	1.00	1.00	.28**	1.00	.46**	.48**	.15**	.15**	4 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
5	43.36	6.81	1.00	1.00	1.00	.43**	.21**	.54**	.27**	.27**	5 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
6	43.09	7.89	1.00	1.00	1.00	1.00	.59**	.06	1.00	.06	6 คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
7	53.97	9.80	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7 คือ ความเชื่ออำนาจในตน
8	45.84	7.04	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	8 คือ ทัศนคติต่อความฉลาดในการเจริญปัญญา

* มีนัยสำคัญ .05 ** .01

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาศลักษณ์ ชิววัลลี	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สุภาพร ชนะชานนท์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีระศักดิ์ กำบวรรณรักษ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้พัฒนาเครื่องมือวัดและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนที่ใช้พัฒนาเครื่องมือวัด

โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
2. โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา
3. โรงเรียนสีกัน
4. โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
5. โรงเรียนประชาอุทิศ
6. โรงเรียนบำรุงวิวรรณ์วิทยา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/1316

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ และ อาจารย์ยุทธนา ไชยกุล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาศลักษณ์ ชวัลลี และ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวิวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศบ 0519.12/1314

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การเล่นหมากล้อมและจิตลัทธิที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟีนฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร" โดยมี อาจารย์จรัส ถิ่นจิตต์วัฒน์ และ อาจารย์บุษยามา ไชยกุล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาศลักษณ์ ชวัลลสี และ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟีนฝ่าอุปสรรค และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟีนฝ่าอุปสรรค

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย ถิ่นจิตต์วัฒน์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 1098

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

เนื่องด้วย นางสาวพรภรณ์ เขียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพลศึกษาศาสตร
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและ
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัล อุ่นสุจิตวัฒน์ และ อาจารย์สุทธนา ไชยจุกุล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือ
การวิจัย โดยขอใช้ห้องประชุม เพื่อให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 80 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ตอบแบบสอบถามความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญ
ปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรภรณ์ เขียงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันศิริวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศธ 0519.12/ 110๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง

เนื่องด้วย นางสาวพชรภรณ์ เชิงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและ
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัล อุ่นจิตวัฒน์ และ อาจารย์ยุทธนา ไชยจุล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ตอบแบบสอบถาม
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่อ
อำนาจในคน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมคน / แบบสอบถาม
การเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพชรภรณ์ เชิงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันจิตวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศธ 0519.12/1103

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3๘ มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนเมืองจตุรจินดา

เนื่องด้วย นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเล่นหมากล้อมโดย
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ และ อาจารย์อุทธนา ไชยกุล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตอบแบบสอบถาม
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่อ
อำนาจในคน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมคน / แบบสอบถาม
การเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศษ 0519.12/1104

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสีกัน

เนื่องด้วย นางสาวพชรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การเล่นหยก : วัฒนธรรม
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์รังไรต์ อุ่นจิตวิวัฒน์ และ อาจารย์ยุฑธนา ไชยจูบล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 คอบนแบบสอบถาม
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่อ
อำนาจในตน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน / แบบสอบถาม
การเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพชรภรณ์ เชียงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันจิตวิวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศธ 0519.12/1099

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

เนื่องด้วย นางสาวพชรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและ
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ และ อาจารย์ยุทธนา ไชยจุล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 คอบแบบสอบถาม
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่อ
อำนาจในคน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมคน / แบบสอบถาม
การเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพชรภรณ์ เชียงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศบ 0519.12/ 1099

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

เนื่องด้วย นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพลวัตกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและ
จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัล อุ่นริติวัฒน์ และ อาจารย์บุษยามา ไชยกุล
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตอบแบบสอบถาม
ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่อ
อำนาจในตน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน / แบบสอบถาม
การเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรภรณ์ เชียงสิน ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ที่ ศธ 0519.12/1100

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

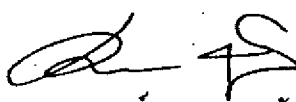
เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุทิศ

เนื่องด้วย นางสาวพชรภรณ์ เขียงสิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ และ อาจารย์บุษณา ไชยจุกุล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 คอบแบบสอบถามความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค / แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู / แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน / แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / แบบสอบถามการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน / แบบสอบถามการเล่นหมากล้อม และ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพชรภรณ์ เขียงสิน ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-9214-806

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อชื่อสกุล	นางสาวพรรณภรณ์ เชียงสิน
วันเดือนปีเกิด	3 ธันวาคม พ.ศ.2524
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลเด็บบางนาบวช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/114 ม.1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.บึงสนั่น อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเซนต์โยเซฟนครสวรรค์
พ.ศ.2546	ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์
พ.ศ.2552	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

